

Gmina Oława

Plan Odnowy Miejscowości Zakrzów

Wrocław, grudzień 2012

Spis treści

1.	Wstęp.....	5
2.	Krótką charakterystyka Gminy.....	7
2.1.	Położenie.....	7
2.1.1.	Zagospodarowanie terenu	9
2.1.2.	Demografia.....	11
2.2.	Rys historyczny.....	13
2.2.1.	Powstanie gminy Oława.....	15
2.3.	Środowisko.....	17
2.3.1.	Gleby	17
2.3.2.	Wody	17
2.3.3.	Klimat	18
2.3.4.	Szata roślinna	19
2.3.5.	Surowce mineralne.....	20
2.4.	Infrastruktura techniczna i komunikacyjna	20
2.4.1.	Transport i komunikacja	20
2.4.2.	Komunikacja drogowa	20
2.4.3.	Komunikacja kolejowa	20
2.4.4.	Komunikacja autobusowa	21
2.4.5.	Komunikacja lotnicza	21
2.4.6.	Sieć wodociągowa.....	21
2.4.7.	Sieć kanalizacyjna.....	22
2.4.8.	Sieć gazowa.....	23
2.4.9.	Źródła energii.....	23
2.4.10.	Gospodarka odpadami	24
2.5.	Sfera społeczna	25
2.5.1.	Oświata.....	25
2.5.2.	Zdrowie	26
2.5.3.	Kultura i sport	27
2.6.	Gospodarka i rolnictwo.....	29
2.6.1.	Gospodarka	29
2.6.2.	Główni pracodawcy	31
2.6.3.	Bezrobocie	32
2.6.4.	Rolnictwo	33

3.	Charakterystyka miejscowości Zakrzów	35
3.1.	Położenie.....	35
3.1.1.	Przestrzenna struktura miejscowości	36
3.2.	Powierzchnia i liczba ludności	36
3.3.	Środowisko naturalne	37
3.3.1.	Wody	37
3.3.2.	Gleby	37
3.3.3.	Lasy	37
3.4.	Historia miejscowości.....	38
4.	Inwentaryzacja zasobów miejscowości Zakrzów	39
4.1.	Infrastruktura techniczna i komunikacyjna	39
4.1.1.	Transport i komunikacja	39
4.1.2.	Telekomunikacja.....	40
4.1.3.	Ciepłownictwo i gazownictwo	40
4.1.4.	Zaopatrzenie w wodę i kanalizację	41
4.1.5.	Energetyka	41
4.1.6.	Gospodarka odpadami.....	41
4.2.	Infrastruktura społeczna.....	42
4.2.1.	Oświata.....	42
4.2.2.	Zdrowie	42
4.2.3.	Obiekty i tereny rekreacyjno-sportowe	43
4.2.4.	Kultura i dziedzictwo kulturowe	43
4.3.	Gospodarka.....	46
4.3.1.	Bezrobocie	46
4.3.2.	Podmioty gospodarcze	46
4.3.3.	Turystyka	47
5.	Analiza SWOT	48
5.1.	Mocne i słabe strony miejscowości.....	48
5.2.	Szanse i zagrożenia	49
5.3.	Zidentyfikowane problemy	50
6.	Wizja rozwoju wsi.....	54
6.1.	Wizja i cele strategiczne	54
6.2.	Odniesienia do lokalnych dokumentów strategicznych.....	57
7.	Planowane przedsięwzięcia	59

7.1. Plan działań	59
7.2. Harmonogram działań	61
8. Wdrażanie i monitorowanie Planu Odnowy Miejscowości.....	64
Wykaz tabel i rysunków	66
Spis rysunków	66
Spis tabel.....	66

1. Wstęp

Niniejszy Plan Odnowy Miejscowości Zakrzów jest dokumentem strategicznym sołectwa i stanowi podstawę jego rozwoju. Plan Odnowy jest także dokumentem planistycznym, przedstawiającym zakres potrzeb oraz zamiarów inwestycyjnych miejscowości w latach 2013 - 2020.

Celem opracowania jest stworzenie podstaw dla odnowy wsi i jej rozwoju, rozumianych jako poprawa warunków życia i pracy mieszkańców wsi. Ma ono posłużyć przy aplikowaniu o środki pomocowe dla sołectwa w ramach Programu Rozwojów Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, oraz środkach przeznaczonych na ten cel w obecnej, kończącej się już perspektywie finansowej, jak również o fundusze z Regionalnego Programu Operacyjnego Dolny Śląsk.

Dokument składa się z 9 części. Część pierwszą stanowi niniejszy wstęp. W części drugiej zamieszczona jest krótka charakterystyka całej gminy Oława. Kolejna część to charakterystyka miejscowości, a następna to inwentaryzacja zasobów miejscowości Zakrzów. W kolejnych częściach Planu przedstawione zostały:

- analiza mocnych i słabych stron miejscowości wraz z szansami i zagrożeniami, płynącymi z otoczenia,
- wizja, misja, cele strategiczne i kierunki rozwoju gminy,
- potrzeby i priorytety inwestycyjne na lata 2013 - 2020,

Zapisy Planu Odnowy Miejscowości Zakrzów są spójne z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym oraz regionalnym, w tym z Narodową Strategią Spójności 2007-2013, Planem Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007-2013, Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020, a także dokumentami powiatowymi oraz gminnymi: Strategią Rozwoju Powiatu Oławskiego na lata 2006 – 2015, Strategią Rozwoju Gminy Oława na lata 2000 – 2015 oraz Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Oława na lata 2004 – 2006 z projekcją na lata 2007 – 2013.

Podstawą utworzenia niniejszego dokumentu jest świadomość mieszkańców miejscowości na temat problemów społeczno-gospodarczych dotyczących wsi, wynikających z jej wielkości oraz położenia, jak również potencjału zasobów ludzkich i

naturalnych okolic Zakrzowa. Potrzeby mieszkańców, z których wynika niniejszy dokument, koncentrują się na stosunkowo prostych przedsięwzięciach, których realizacja zapewni podniesienie standardu życia lokalnej społeczności.

Plan Odnowy został opracowany na podstawie dwóch głównych elementów; z jednej strony są to dane statystyczne dotyczące sfery demograficznej, społecznej, gospodarczej oraz infrastrukturalnej – na poziomie gminy oraz samej miejscowości Zakrzów z drugiej strony – informacje uzyskane podczas konsultacji społecznych, w tym podczas spotkań z mieszkańcami, lokalnymi liderami oraz Sołtysem i Radą Sołecką, a także z pracownikami Urzędu Gminy Oława. Na tej podstawie wyznaczone zostały (pożądane i uzasadnione z punktu widzenia lokalnej gospodarki i społeczności) kierunki rozwoju miejscowości.

Również na tej podstawie wypracowano analizę SWOT, która przedstawia silne i słabe strony Zakrzowa, a także szanse i zagrożenia płynące z zewnątrz. Jednocześnie mieszkańcy mieli możliwość zgłaszania inwestycji niezbędnych do realizacji na terenie swojej miejscowości, wskazali również hierarchię ich ważności.

Plan Odnowy Miejscowości Zakrzów powstał przy udziale mieszkańców miejscowości i przy wyżej wskazanych narzędziach. Będzie on obowiązywać do roku 2020.

Przewiduje się, iż Plan ten może być zmieniany bądź uaktualniany w okresie jego obowiązywania w odpowiedzi na zmiany dokonujące się w bardzo dynamicznym otoczeniu gospodarczo-społecznym miejscowości.

2. Krótka charakterystyka Gminy

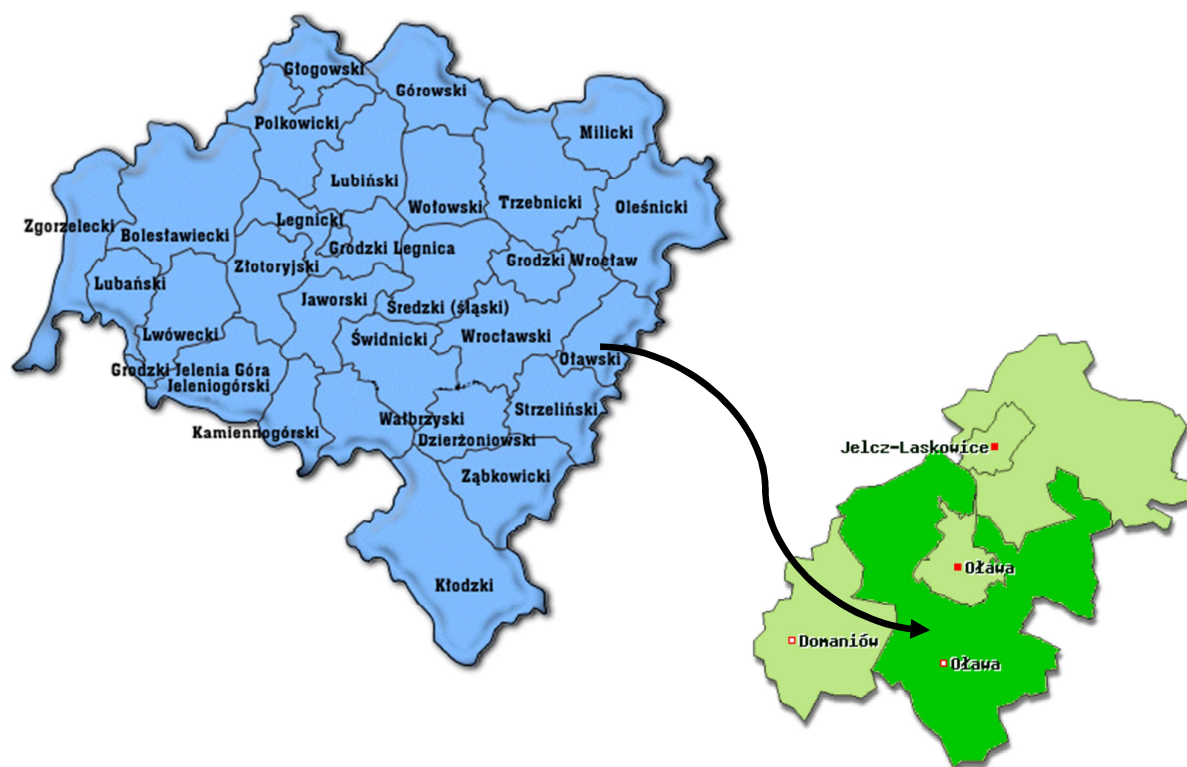
2.1. Położenie

Gmina Oława - gmina wiejska jest położona we wschodniej części województwa dolnośląskiego. Siedziba gminy to Oława. Gmina leży 16 km na południowy wschód od Wrocławia, wokół miasta Oława, nad rzekami Odrą i Oławą. Przez gminę przebiega droga krajowa nr 94 i linia kolejowa, a przez południowy skraj autostrada A-4.

Gmina graniczy od strony północnej z gminą Jelcz-Laskowice oraz Czernica, od strony zachodniej z gminą Siechnice i Domaniów, od południowej z gminą Wiązów, a od wschodniej z Gminą Skarbimierz (województwo opolskie).

W centralnej części obszaru położone jest wydzielone miasto Oława. Na terenie gminy znajdują się 33 wsie.

Rys. 1. Położenie gmina wiejskiej Oława w województwie dolnośląskim i powiecie oławskim.

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Oława na lata 2004-2006 z projekcją na lata 2007-2013

Rys. 2. Mapa Gminy Oława.

Źródło: Urząd Gminy Oława

Wszystkie 33 wsie gminy są bardzo dobrze skomunikowane z Oławą, Wrocławiem,

Opolem i Strzelinem. Powierzchnia szlaków komunikacji samochodowej wynosi ok. 908 ha. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 94 (Krzywa - Chojnów - Legnica - Prochowice - Wrocław - Brzeg - Opole - Strzelce Opolskie - Pyskowice - Bytom - Sosnowiec - Olkusz - Kraków - Balice), nr 39 (Łagiewniki - Strzelin - Brzeg - Namysłów), drogi wojewódzkie: nr 396 (Bierutów - Oława - Strzelin), nr 455 (Wrocław - Jelcz - Oława), nr 452 (Oława - Biskupice - Bierutów), nr 456 (Wrocław - Oława - Brzeg nr 346 (Środa Śląska – Kąty Wrocławskie - Godzikowice - Oława). Przez południowy skraj gminy przebiega autostrada A-4; w odległości 8 km od granic gminy Oława, na obszarze gminy Domaniów, znajduje się węzeł autostradowy.

Powierzchnia Gminy wynosi 235 km² (23 467 ha). Gminę zamieszkuje 14 366 osób, w tym 7 285 kobiet. Na 1 km² przypada 61 osób, a na 100 mężczyzn przypadają 103 kobiety. (dane GUS za rok 2010, www.gov.stat.pl).

2.1.1. Zagospodarowanie terenu

Użytki rolne w gospodarstwach rolnych na terenie Gminy Oława zajmują 14 394 ha, co stanowi 61,34% całkowitej powierzchni Gminy. Powierzchnia lasów na terenie Gminy wynosi 4 839 (ha), pozostałe grunty i nieużytki mają powierzchnie 2 865 (ha).

Poniższa tabela przedstawia strukturę wykorzystania użytków rolnych.

Tabela 1. Struktura wykorzystania użytków rolnych w Gminie Oława

Grunty	Obszar [ha]	Udział [%]
Grunty orne	14,394	91,72
Łąki	838	5,34
Użytki zielone	462	2,94
RAZEM	15,694	100,0

Źródło: Opracowanie ACQUIS Consulting na podstawie danych GUS

Gmina posiada miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla następujących terenów:

- Bystrzyca – dotyczy terenu górniczego kopalni kruszywa naturalnego „Bystrzyca Oławska”,
- Gaj Oławski – dotyczy terenów będących częścią działek: 89/2, 89/3dr, 89/8, 89/10, 89/11, 89/12, z przyległymi drogami i ciekami wodnymi,
- Godzikowice – dotyczy terenów będących częścią działek: 505/6dr, 566w, 533dr, 530/3dr, 472/10, 472/5, 513dr, 514dr, 515dr, 507dr, 500/2, 434, 535dr, 201, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213/1, 213/2, 214, 215, 216, 217, 534dr, 537dr, 227/5, 227/6, 227/7,
- Jankowice Małe - dotyczy terenów będących częścią działek: 74, 75, 76, 77 i 80,
- Marcinkowice – działki nr: 166/3 i 166/7, 230/86 wraz z przyległymi drogami,
- Niemil – działka nr 17 wraz z przyległą drogą,
- Siedlce – działka nr 283/1
- Sobocisko – działka nr 8,
- Ścinawa Polska – działki nr: 26/1, 26/2 wraz z przyległymi drogami,
- Zabardowice – obszar objęty działkami nr: 11, 41/3, 41/4, 41/5, 41/6, 41/7, 41/8, 41/9, 41/10, 41/11, 44/2, 44/3, 114dr, 99/2dr,
- Stanowice,
- Lizawice,
- Gać,
- Jaczkowice,
- Jankowice.

W ramach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Gmina Oława tworzy plany dotyczące niżej wymienionych grup sołectw:

- Bystrzyca, Stary Górnik, Stary Otok, Janików,
- Ścinawa Polska, Ścinawa, Godzikowice, Gać, Psary, Maszków, Chwalibożyce, Jankowice Małe, Owczary, Oleśnica Mała, Niemil, Osiek, Jaczkowice, Godzikowice, Niwnik, Bolechów, Drzemlikowice, Siecieborowice,
- Marcinkowice, Stanowice, Jankowice, Lizawice, Sobocisko, Zabardowice, Gaj Oławski, Miłonów, Marszowice,

- Siedlce, Zakrzów.

W przygotowaniu są kolejne miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

2.1.2. Demografia

Według danych Urzędu Statystycznego we Wrocławiu na dzień 31 grudnia 2011 r. Gminę Oława zamieszkiwało 14 851 osób. Na jeden kilometr kwadratowy średnio przypadały 63 osoby.

W 2011 r. przyrost naturalny na terenie Oławy miał wartość ujemną i wynosił - 1,2‰ . Ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 65,17% ludności ogółem w Gminie. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym wynosił 20,78%, a osób w wieku poprodukcyjnym 13,88%, co świadczy o w miarę wyrównanym układzie w obszarze wieku mieszkańców (z lekką przewagą osób młodych). Zdecydowanie dominuje udział osób wieku produkcyjnym, co jest sytuacją korzystną. Ponadto w latach 2004-2011 można zaobserwować odsetek ludności w wieku produkcyjnym na stałym poziomie, co też jest zjawiskiem pozytywnym w kontekście rozwoju rynku pracy. Niekorzystny natomiast jest wzrost odpływu migracyjnego wśród osób młodych, co w perspektywie czasowej może powodować systematyczne starzenia się ludności w Gminie.

Tabela 2. Dane demograficzne dla Gminy Oława w latach 2004 – 2011

Wyszczególnienie		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba ludności ogółem (wg faktycznego zamieszkania)		13224	13388	13522	13692	13875	14076	14330	14851
Liczba kobiet		6706	6790	6886	6995	7087	7164	7268	7505
Urodzenia żywe		141	141	154	148	152	166	164	131
Zgony ogółem		159	115	106	123	136	118	127	143
Przyrost naturalny		-18	26	48	25	16	48	37	-12
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	os.	3130	3095	3021	2997	2975	2942	2978	3112
	%	23,67%	23,12%	22,34%	21,89%	21,44%	20,90%	20,78%	20,78%

Plan Odnowy Miejscowości Zakrzów

Ludność w wieku produkcyjnym	os.	8234	8435	8617	8796	8982	9176	9340	9678
	%	62,27%	63,00%	63,73%	64,24%	64,74%	65,19%	65,18%	65,17%
Ludność w wieku poprodukcyjnym	os.	1860	1858	1884	1899	1918	1958	2012	2061
	%	14,07%	13,88%	13,93%	13,87%	13,82%	13,91%	14,04%	13,88%

Źródło: opracowanie ACQUIS Consulting na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

Szacuje się, że na przełomie najbliższych 20 lat nastąpi spadek liczby ludności powiatu Oławskiego o ponad 5 tys. Niewątpliwie przyczyną tego spadku może być ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji.

Tabela 3. Prognoza liczby mieszkańców w powiecie oławskim w kolejnych latach (w tys.)

	2015	2020	2025	2030	2035
Powiat oławski	71,8	71,4	70,7	69,4	67,7

Źródło: Opracowanie ACQUIS Consulting na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

Saldo migracji w Gminie w roku 2011 wynosiło 153. Oznacza to, że nieznacznie więcej osób przyjeżdża do Gminy na pobyt stały niż z niej wyjeżdża.

Tabela 4. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały w 2011 r.

	Napływ			Odpływ			Saldo migracji
	Ogółem	W tym		Ogółem	W tym		Ogółem
		Z miast	Z zagranicy		Do miast	Za granicę	
Woj. dolnośląskie	37275	23808	1660	36204	19075	2148	1071
Powiat oławski	1391	879	63	1033	492	68	358
Gmina Oława	369	307	8	216	153	5	153

Źródło: Opracowanie ACQUIS Consulting na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

W gronie osób przybywających do Gminy znaczną większość stanowią osoby z miasta, rzadziej z zagranicy. Ta sama tendencja utrzymuje się w przypadku odpływu z Gminy – więcej osób wyjeżdża do miasta niż za granicę.

Wśród osób osiedlających się w Gminie Oława przeważają osoby z miast – stanowią one 83,19% wszystkich przyjeżdżających oraz z zagranicy – 2,16%.

Tabela 5. Zestawienie danych o Gminie Oława w 2011 r. (stan na 31.12.2011)

Ruch naturalny	Małżeństwa			Urodzenia żywe			Zgony		
	78			131			143		
Struktura wiekowa mieszkańców	0-4	5-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65 i <
	853	1 704	946	2 368	2 375	1 995	2 134	838	1638

Źródło: Opracowanie ACQUIS Consulting na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

Z powyższego zestawienia wynika, że wskaźniki dotyczące urodzeń oraz liczby najmłodszych dzieci są odpowiednio wysokie – liczba urodzeń w 2011 r. wynosiła 131 dzieci, a liczba dzieci w wieku 0-4 lat wynosi 853.

2.2. Rys historyczny

Gmina Oława poszczycić się może bardzo długą historią, gdyż już we wczesnym średniowieczu pojawiają się pierwsze wzmianki o miejscowościach położonych na terenie gminy. Najstarszy dokument z 1149 r. wymienia Sobocisko wśród dóbr nadanych przez Piotra Włostowica klasztorom we Wrocławiu. W 1155 r. w bulli papieskiej Hadriana V wymieniono Osiek jako osadę w kasztelani ryczyńskiej. Z 1189 r. pochodzi pierwsza wzmianka o Oleśnicy Małej. Następne dokumenty pochodzą z późnego średniowiecza. Kolejno pojawiają się: Stanowice (1251), Miłonów (1253), Marszowice (1266), Niemil (1267), Godzikowice, Jaczkowice i Ścinawa (1288), Marcinkowice i Ścinawa Polska (1291), Owczary i Chwalibożyce (1294), Gać i Gaj Oławski (1298), Psary (1303), Lizawice (1342),

Zabardowice (1350), Godzinowice (1358), Siecieborowice (1361), Zakrzów (1365). Z dokumentów tych wynikają nadania dla kościołów i klasztorów oraz zmiany właścicieli.

W 1163 r. tereny ziemi oławskiej otrzymał Bolesław Wysoki, najstarszy syn Władysława Wygnańca. Do 1311 r. należały one do księstwa wrocławskiego, a następnie legnicko-brzeskiego. Od 1329 aż do 1526 r. znajdowały się pod panowaniem czeskim. Po śmierci króla Czech i Węgier Ludwika w bitwie pod Mohaczem w 1526 r. ziemia oławska wraz ze Śląskiem przechodzi pod panowanie austriackich Habsburgów. Na skutek reformacji i edyktu księcia Fryderyka II w 1534 r. pod oławskie kościoły przejęli protestanci. Przełomowe wydarzenia w życiu ludności zamieszkującej okolice Oławy nastąpiły podczas wojny trzydziestoletniej (1618-48), kiedy to wiele wsi stało się miejscem przemarszów wrogich armii, kwaterunków wojsk, rozbojów i rabunków, a przede wszystkim wysokich podatków i kontrybucji. Wskutek zniszczeń i epidemii kwitnące dotąd miejscowości doprowadzone zostały na skraj ubóstwa i upadku. Sytuacja odwróciła się, gdy w latach 1691-1734 Oławę wraz z okolicznymi wsiami otrzymał polski królewicz i syn zwycięzcy spod Wiednia – Jakub Sobieski. Lata jego panowania na ziemi oławskiej to bezsprzecznie „złote czasy” rozwoju. Po opuszczeniu Oławy przez Sobieskiego i wkroczeniu na Śląsk w 1740 r. Fryderyka II sytuacja ludności posługującej się językiem polskim zaczęła stopniowo pogarszać się na korzyść żywiołu niemieckiego. Poprzez germanizację, kolonizację, represje oraz wywierane naciski przez Kościół i szkołę, władze pruskie wymuszały na rodzimej ludności polskiej, by zerwała z mową przodków, rodowodem i tradycją. Poczynania te nie od razu przyniosły zamierzony skutek. Wiadomo, iż w 1790 r. ewangelickie kazania po polsku odbywały się m.in. w Siedlcach, Godzikowicach, Gaju Oławskim i Marszowicach. Trwający po wojnach śląskich pokój zakłócony został w czasie kampanii napoleońskiej na początku XIX w., kiedy przez teren gminy przechodziły oddziały wojsk francuskich i sprzymierzonych. Przemarszom wojsk towarzyszyły kontrybucje i uciążliwe kwaterunki. Intensywny rozwój gospodarczy następuje dopiero w 2 połowie XIX i na początku XX wieku. Przełomowym momentem było uruchomienie w 1842 r. pierwszej na Śląsku linii kolejowej łączącej Wrocław z Oławą oraz powstanie w 1910 r. kolejki wąskotorowej na trasie Oława – Jaczkowice – Marszowice – Boreczek. Pomyślny rozwój przerwany został przez wybuch I wojny światowej. Do dziś przetrwały pomniki upamiętniające poległych żołnierzy w Owczarach i Oleśnicy Małej. Ofiarą II wojny światowej i nieludzkiego systemu był m.in. Peter Yorck von Wartenburg z Oleśnicy Małej. Za opozycyjną działalność w tzw. Kręgu z

Krzyżowej i współudział w nieudanym zamachu na Hitlera w Wilczym Szańcu koło Kętrzyna, skazany został w 1944 roku na karę śmierci.

Na przełomie stycznia i lutego 1945 r. pod oławskie wsie zdobyte zostały przez oddziały radzieckie I Frontu Ukraińskiego, dowodzonego przez marszałka Iwana Koniewa. W drugiej połowie 1945 r. na mocy postanowień w Jałcie i Poczdamie zaczęli napływać nowi osadnicy, głównie z dawnych kresów wschodnich Rzeczypospolitej. Dla ziemi oławskiej rozpoczęły się ponownie polskie dzieje.

2.2.1. Powstanie gminy Oława

W 1973 r. w wyniku reformy administracji i połączenia dotychczasowych gromad powstała gmina Oława. Inauguracyjna sesja nowo powołanej Gminnej Rady Narodowej w Oławie odbyła się 4 stycznia 1973 r. Cztery dni wcześniej, zgodnie z uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej we Wrocławiu, rozpoczęła swoje istnienie Gmina Oława. W jej skład weszły, w całości lub w części, dotychczasowe Gromadzkie Rady Narodowe w Bystrzycy Oławskiej, Częstocicach, Godzikowicach, Godzinowicach, Marcinkowicach i Wierzbnie. W nowej gminie znalazły się 33 wsie sołeckie. Pierwsza rada liczyła aż 94 osoby, dotychczasowych radnych z poszczególnych gromad. Inauguracyjną sesję, odbywającą się w Sali Rycerskiej oławskiego zamku, wówczas siedziby Prezydium Powiatowej Rady Narodowej, otwierał radny-senior Mieczysław Brożek z GRN Bystrzyca. A na pierwszego przewodniczącego Gminnej Rady Narodowej wybrano Stanisława Drozdowskiego – byłego przewodniczącego rady gromadzkiej w Bystrzycy. W skład prezydium weszli jeszcze: Zygmunt Wiśniewski – zastępca przewodniczącego oraz przewodniczący komisji: finansów – Tadeusz Czapka, rolnictwa – Bronisław Terlecki, oświaty – Irena Gólska, ładu i porządku publicznego – Stanisław Chechelski.

Terenowym organem administracji państwowej był Naczelnik Gminy. Pierwszym Naczelnikiem oławskiej gminy został Zygmunt Twardowski, dotychczasowy przewodniczący gromady Oława. To na bazie tej właśnie rady stworzono pierwszy 12-osobowy korpus urzędników gminy pracujący pod kierownictwem sekretarza Mieczysława Łukomskiego. Siedzibą nowej gminy stał się budynek gromady Oława przy ówczesnym placu Jedności Narodowej 28 (marsz. Józefa Piłsudskiego). Administracja gminna dzieliła powierzchnię

obiekty z prywatnymi lokatorami zamieszkującymi w nim, co było kłopotliwe dla obu stron. Dopiero po ponad 30 latach – w roku 2005 – została jego właścicielem.

Pierwszy budżet nowej gminy na 1973 rok wyniósł 10 mln. 800 tys. zł, z czego na oświatę przeznaczono 60%. Pozostałe pieniądze wydatkowano na drogi, oświetlenie ulic, opiekę społeczną, kulturę, zdrowie, rolnictwo i administrację samorządową. Do dyspozycji gminy były środki specjalne, liczące ponad 3 mln. zł. i przeznaczone na utrzymanie Zespołu Usług Remontowo-Budowlanych oraz przedszkola gminnego. Z Funduszu Gminnego w wysokości 1.400 tys. zł finansowano niezbędne remonty i inwestycje. Podstawowym zadaniem pierwszego samorządu i władz wykonawczych było scalenie dotychczasowych gromad w jeden organizm społeczno-gospodarczy, wyrównanie dysproporcji w rozwoju poszczególnych gromad, rozpoczęcie rozwiązywania problemów z nowej perspektywy. To integracyjne zadanie realizowali kolejni Naczelnicy Gminy: Mieczysław Dobrowolski, Stanisław Kosiński – w latach siedemdziesiątych i Stanisław Kałuża – w latach osiemdziesiątych (ostatni Naczelnik i pierwszy Wójt Gminy). Wspierała ich Rada, którą kierowali wówczas: Bronisław Marczyżyn, Franciszek Hołyński, Henryk Piotrowski.

Gmina miała wówczas charakter typowo rolniczy, choć w znacznej mierze właściciele małych gospodarstw stanowili tzw. grupę chłoporobotników. W tym czasie dokonano scalenia gruntów, stworzono warunki powstawania gospodarstw specjalistycznych, udzielano pomocy rolnikom w modernizacji ich gospodarstw. Obok sektora indywidualnego funkcjonowały gospodarstwa państwowe i spółdzielcze. Władze gminy poprawiły bazę oświaty i kultury. GS rozbudował sieć placówek handlowych, a SKR poprzez kółka rolnicze zmechanizował wieś i roboty polowe.

Nowych impulsów nabrało codzienne życie wsi. Zaktywizowały się działające w poszczególnych miejscowościach organizacje społeczne: koła gospodyń wiejskich, ochotnicze straże pożarne, ludowe zespoły sportowe i inne formalne oraz nieformalne grupy skupiające mieszkańców. Wzrósł poziom kształcenia dzieci i młodzieży, zmodernizowano szkoły, wprowadzano zajęcia pozaszkolne, rozwinął się sport szkolny organizowany przez Szkolne Zespoły Sportowe.

2.3. Środowisko

2.3.1. Gleby

Na obszarze gminy przeważają grunty orne klas II, III i IV, stanowiące ponad 90% arealu. W południowej części gminy występują głównie gleby pszenne, które zajmują ok. 65% powierzchni oraz gleby żytnie (ok. 30%) dominujące na północy. Pozostałe 5% stanowią gleby zbożowo - pastewne, podmokłe i nadmiernie uwilgotnione, rozproszone na obszarze gminy. Pod względem genetyczno - litologicznym przeważają gleby płowe, brunatne oraz średnie i ciężkie mady, występujące w dolinach oraz pradolinach rzek. Znajdują się tu również niewielkie ilości bardzo żyznych czarnych ziem wrocławskich.

W zasięgu Równiny Kąckiej, tj. w zachodniej części gminy, największy udział mają czarnoziemy (czarnoziemy wrocławskie) wykształcone na glinach pylastych, a miejscami gleby brunatne właściwe. Na wschód od doliny Oławy (w zasięgu równiny) zdecydowanie dominują kompleksy produkcyjne gleb pszennych dobrych z niewielkim udziałem żytniego bardzo dobrego i pszennego wadliwego. Na wschód od doliny rzeki Oławy przeważa natomiast kompleks pszenno wadliwy z dość dużym udziałem żytniego bardzo dobrego, a także żytniego dobrego i stosunkowo niewielkim udziałem pszennego dobrego. W dolinie Oławy przeważają użytki zielone średnie, a w Pradolinie Wrocławskiej występują także użytki zielone bardzo dobre i dobre. W tym drugim regionie, na północ od miasta Oława (i w większości w jego granicach administracyjnych) występuje rozległy płat gleb pszennych dobrych. Użytkowane rolniczo rozłogi wsi Bystrzyca i Janików, tworzące obręb Bystrzyca, położone są natomiast w zasięgu gleb kompleksu żytniego bardzo słabego. Jest to jedyne miejsce występowania tych mało korzystnych dla produkcji rolniczej gleb w skali całej gminy.

2.3.2. Wody

Gmina wiejska Oława należy do zlewni rzeki Oławy. Jedynie jej północno-wschodnia

część, odcięta korytem rzeki Odry, należy do zlewni Smortawy. Sieć wód powierzchniowych gminy jest gęsta i bogata, w szczególności w zasięgu pradoliny i doliny Oławy. Największe ciek, to rzeka Odra (21,6-kilometrowy odcinek w granicach gminy) i Oława (18,5-kilometrowy odcinek w granicach gminy). Rzeka Odra płynie tu po szerokim terasie zalewowym (holoceńskim) tworząc łagodne łuki. Łączna powierzchnia wód płynących wynosi ok. 170 ha. Przez długi okres czasu Odra nie była objęta większymi pracami regulacyjnymi, wskutek czego charakteryzuje się malowniczymi krajobrazami.

Tereny pomiędzy Odrą, Oławą i Smortawą mają wysoki poziom wód gruntowych. Na obszarze gminy nie występują większe niedobory wód powierzchniowych. Rosnącym problemem jest zwiększający się poziom ich zanieczyszczenia - rzeka Odra na prawie 90% swojej długości nie odpowiada normom czystości wód.

Oprócz koryt głównych cieków - Odry i Oławy - występuje tam gęsta sieć cieków drobniejszych, kanałów i rowów melioracyjnych oraz licznych starorzeczy. Względnie bogata jest też sieć hydrograficzna w obrębie równin, w szczególności na Równinie Grodkowskiej. Do najważniejszych cieków spływających z tych równin, tworzących miejscami dość szerokie doliny, należą: Zielona, Ciek Siedlecki, Ciek Zakrzowski, Kłosówka, Kuna, Lichawa, Otocznia, Bystrzycki, Miłoszowska Struga, Witówka, Kanał Katowicki, Kanał ulgi rz. Smortawy, Młynówka Bystrzycka i Młynówka Siecieborowicka, Gnojna, Pisarski Potok, Smortawa. Długość przedstawionych cieków wynosi 102,3 km. Wymienić też należy kanał przerzutowy Nysa Kłodzka – Oława. Wymienione główne ciek dopełnia system kanałów i rowów melioracyjnych.

Melioracja objętych jest 6723 ha , w tym grunty zmeliorowane urządzeniami podziemnymi (drenarka) 3562ha, co stanowi 53%gruntów zmeliorowanych.. W rejonie wsi Niemil znajduje się największy zespół stawów hodowlanych – 20 ha, powiązany z ciekem Gnojna.

2.3.3. Klimat

Gmina Oława należy do najcieplejszych rejonów w kraju, co wyraża się w szczególności łagodnymi zimami, krótkim okresem zimowym, długim natomiast okresem wegetacyjnym i lata termicznego oraz względnie wysokimi temperaturami miesięcy letnich.

W regionie klimatycznym, do którego należy omawiana gmina, ścierają się wpływy kontynentalne i oceaniczne (z przewagą tych ostatnich) i zaznacza się też wpływ gór (sporadycznie docierają tu wiatry fenowe w półroczu zimowym)

Klimat Gminy Oława oraz związane z nim stany pogodowe, podobnie jak całego województwa dolnośląskiego, kształtowane są przez masy powietrza napływające głównie znad Atlantyku, Skandynawii i północno-wschodniej Europy. Znacznie rzadziej napływają masy powietrza znad Azorów i Morza Śródziemnego. Jest to klimat umiarkowany o cechach oceanicznych, który charakteryzuje się łagodnymi zimami i niezbyt upalnymi latami. W sumie na obszarze Gminy Oława występują korzystne warunki klimatyczne. Średnia temperatura roczna kształtuje się od 8 do 8,7°C. Okres wegetacyjny trwa tu od 220 do 227 dni. Suma opadów rocznych waha się w przedziale 500-600 mm, a ich maksimum przypada na okres od końca czerwca do sierpnia. Zima trwa przeciętnie od 64 do 72 dni. Rzadko utrzymują się mrozy trwające bez przerwy dwa tygodnie. Przeważają wiatry z kierunków zachodnich.

2.3.4. Szata roślinna

W dolinie Odry znajdują się użytki rolne oraz lasy, będące pozostałością łągów i olsów sprzed regulacji rzek. Ich drzewostan składa się głównie z: dębu szypułkowego, jesionu wyniosłego, jaworu, lipy drobnolistnej, olszy czarnej, topoli białej i górskiej oraz różnych gatunków wierzb. Na terenach tych można też spotkać sosnę pospolitą oraz świerk zwyczajny. Wzdłuż brzegów rzek i zbiorników wodnych ciągną się pasy zarośli, głównie wierzbowych. Wzgórza kemowe, utworzone na głębszych podkładach piasków, porastają sztucznie wprowadzone monokultury sosnowe. W runie lasów łągowych występują: śnieżyczka przebiśnieg, czosnek niedźwiedzi, szczyr trwały, konwalia majowa, kokorycz pusta, paprotnik pospolity. Na brzegach cieków spotyka się arcydzięgiel nadbrzeżny, okrzężnicę bagienną, rutewkę żółtą, żywokost lekarski. Tereny starorzeczy obfitują w trzcinę pospolitą, pałkę szerokolistną i grążel żółty.

2.3.5. Surowce mineralne

W obrębie Marcinkowic, Siedlec oraz Bystrzycy Oławskiej zalegają złoża kruszywa naturalnego. W Bystrzycy Oławskiej prowadzona jest eksploatacja piasku.

2.4. Infrastruktura techniczna i komunikacyjna

2.4.1. Transport i komunikacja

Wszystkie 33 wsie wchodzące w skład Gminy Oława mają dogodnie połączenie drogowe i kolejowe z sąsiednimi miastami: Oławą, Wrocławiem, Opolem i Strzelinem.

2.4.2. Komunikacja drogowa

Gmina posiada dobrze rozwinięty system drogowy. Przez terytorium Gminy przechodzą:

- a) dwie drogi krajowe: nr 94 Krzywa-Kraków, oraz nr 39,
- b) droga międzynarodowa: autostrada - A4 Berlin-Drezno-Wrocław-Kraków,
- c) dwie drogi wojewódzkie: nr. 455 i 396.

2.4.3. Komunikacja kolejowa

Gmina Oława połączona jest linią kolejową z Wrocławiem. Linia kolejowa łączy Opole Groszowice ze stacją Wrocław Brochów. Linia przebiega przez dwa województwa: dolnośląskie i opolskie, przez cztery powiaty: wrocławski, oławski, brzeski oraz opolski. Linia jest wykorzystywana przez pociągi towarowe i osobowe. Ponadto przez gminę

przebiega linia kolejowa Wrocław - Kraków – Medyka.

2.4.4. Komunikacja autobusowa

Gmina posiada połączenia autobusowe zarówno wewnątrz gminy, z sąsiednimi gminami, jak i dalekobieżne z innymi województwami. Głównym ośrodkiem komunikacyjnym jest Oława, zaś najważniejszym połączeniem Oława-Wrocław.

Pozytywny wpływ na dostępność komunikacyjną Gminy ma bliskość Wrocławia (około 16 km), który jest głównym węzłem komunikacyjnym w województwie.

2.4.5. Komunikacja lotnicza

Najbliższe lotnisko międzynarodowe znajduje się we Wrocławiu, położone około 30 km od Gminy Oława.

2.4.6. Sieć wodociągowa

Gmina Oława posiada bardzo dobrze rozbudowaną sieć wodociągową. Długość rurociągów sieci wodociągowej na terenie gminy na 2010 r. wynosi ok. 180,1 km. Gmina jest zwodociągowana w około 99% (liczba przyłączy prowadzących do budynków – 3 042 szt. - obsługa większej o 28 szt. liczby budynków w stosunku do roku 2010), a odsetek ten z roku na rok coraz bardziej się zwiększa. W 2003 roku wykonane zostały wodociągi w miejscowościach Maszków i Godzikowice. Gminna sieć wodociągowa jest zaopatrywana z kilku gminnych ujęć wody. Ceny i jakość usług w gminie nie odbiegają od standardów województwa dolnośląskiego.

Tabela 6. Stan sieci wodociągowej na 2011 r.

Wyszczególnienie	Sieć wodociągowa [km]	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych [szt.]	Woda dostarczana gospodarstwom domowym [dam3]	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej [os.]
Województwo dolnośląskie	14 345,2	312 772	91 926,8	2 672 697
Powiat oławski	459,6	8 868	2 725,9	70 349
Gmina Oława	180,1	3 042	412	12 173

Źródło: Opracowanie ACQUIS Consulting na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

2.4.7. Sieć kanalizacyjna

Sieć kanalizacyjna w gminie Oława uległa znacznej rozbudowie w 2008 r. Do tego czasu w porównaniu do sieci wodociągowej, wyposażenie wsi i przysiółków gminy w kanalizację przedstawiała się dużo gorzej. Fakt ten obrazuje poniższa tabela zawierająca dane GUS, według której długość czynnej sieci kanalizacyjnej zwiększyła się ponad dwukrotnie w ciągu zaledwie jednego roku. Znaczący wzrost odnotowano również w 2011 roku (zwiększenie liczby połączeń o ok. 60 % obejmującej dodatkowo zasięgiem ok 42% ludności). Oprócz długości sieci kanalizacyjnej, tabela obrazuje także ilość połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych, a także ilość osób korzystających z sieci kanalizacyjnej i ilość odprowadzanych ścieków. Dane te obrazują znaczący rozwój gminy w tym obszarze, wynikający z przeprowadzonych w ostatnich latach inwestycji.

Tabela 7. Rozwój sieci kanalizacyjnej w gminie Oława w latach 2007 – 2011

	2007	2008	2009	2010	2011
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	32,9	78,7	80	82,8	93,9
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	479	1 090	1 239	1 257	2014
ścieki odprowadzone [dam3]	54,8	121,9	197,2	198	207
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [os.]	2 473	4 373	4 813	4 944	6997

Źródło: Opracowanie ACQUIS Consulting na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

Znaczna poprawa warunków socjalno-bytowych mieszkańców poszczególnych miejscowości oraz stanu środowiska wynika z zapisów w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń kanalizacyjnych na lata 2008-2012, uwzględniających szereg działań służących poprawie stanu sieci kanalizacyjnej, a także racjonalizacji wprowadzania ścieków do sieci kanalizacji poprzez wykonanie monitorowania urządzeń kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków.

2.4.8. Sieć gazowa

Według danych GUS długość czynnej sieci gazowej ogółem wynosi 54 847 metrów, przy czym ogólna liczba czynnych połączeń do budynków wynosi 701 (wzrost o 6% w stosunku do roku 2010). Z sieci gazowej korzystają obecnie 2624 osoby w gminie. Na przestrzeni lat 2007-2011 widać wyraźny rozwój gminy w zakresie infrastruktury dostarczania gazu. Znacznym zmianom uległa zwłaszcza liczba ludności korzystającej z sieci (na przestrzeni analizowanego okresu dwukrotnie), co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 8. Stan sieci gazowej na 2011 r.

	2007	2008	2009	2010	2011
długość czynnej sieci ogółem w m	50413	53074	53074	53333	54847
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	464	530	606	659	701
ludność korzystająca z sieci gazowej	1354	1432	2251	2439	2624

Źródło: Opracowanie ACQUIS Consulting na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

2.4.9. Źródła energii

Wszystkie gospodarstwa domowe i podmioty gospodarcze Gminy Oława, korzystają z energii elektrycznej przesyłanej przez system sieciowy. Zasilanie systemu elektroenergetycznego Gminy odbywa się z Głównego Punktu Zasilania zlokalizowanego na

terenie miasta Oława.

Przez obszar Gminy Oława przebiegają linie wysokiego napięcia relacji:

- Wrocław – Opole EE8/440 kV,
- Brzeg – Oława EE4/S-101,102/110 kV,
- Jelcz Laskowice – Oława EE6/S-106/110 kV,
- Siechnice – Oława EE3/C-125/40 kV.

Sieć energetyczna Gminy Oleśnica składa się z linii średniego i wysokiego napięcia oraz stacji transformatorowych (w większości należących do ZEW S.A., oraz ESV S.A.). Moc ta zaspakaja bieżące potrzeby gminy, natomiast nie jest jeszcze wystarczająca w stosunku do zamierzeń urbanistycznych gminy, zawartych w studiach uwarunkowań i kierunkach zagospodarowania przestrzennego.

2.4.10. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy wiejskiej Oława, funkcjonuje nowoczesny Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych (ZUOK), wybudowany przez Związek Gospodarki Odpadami Komunalnymi EKOLOG, do którego przystąpiły gminy powiatu Oławskiego (Oława miasto i Oława gmina wiejska) oraz gminy powiatu brzeskiego woj. opolskiego (Brzeg, Skarbimierz i Lubsza). W ZUOK unieszkodliwiane są odpady komunalne odbierane od populacji ok. 100 tys. ludności, obiekt przyjmuje odpady od sierpnia 1999 r. a od stycznia 2003 r. odpady przyjmowane do ZUOK poddawane są przeróbce mechanicznej na linii sortowniczej o maksymalnej przepustowości 60 tys. Mg odpadów. Ponadto na terenie powiatu, w Jelczu Brzezinkach-Dębinie znajduje się gminne składowisko odpadów komunalnych przewidziane dla Jelcza-Laskowic. Oszacowano, iż obecnie mieszkańcy powiatu wytwarzają ponad 27 tys. ton odpadów komunalnych w skali roku. Na Terenia Gminy Oława prowadzona jest także selektywna zbiórka odpadów opakowaniowych.

Według danych z Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Oławskiego z 2004 r., na terenie Gminy Oława – we wszystkich 33 miejscowościach - ustawione były zestawy pojemników do zbierania: szkła, tworzyw sztucznych i papieru. Łącznie na terenie gminy

rozmieszczono 108 pojemników. Jeden pojemnik do selektywnej zbiórki przypadał średnio na 120 mieszkańców, a jeden zestaw 3 pojemników na ok. 360 mieszkańców.

W wyniku porozumienia 2 gmin powiatu oławskiego (miasta Oława i gminy wiejskiej Oława) oraz 3 gmin powiatu brzeskiego (miasto Brzeg, gmina Skarbimierz i gmina Lubsza) utworzony został Związek Gminny EKOLOG, z którego inicjatywy wybudowano, na terenie Gminy Oława, Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych (ZUOK) w Gaci. W pierwszym etapie powstała kwatera składowiska o powierzchni 2,88 ha, a następnie stacja mechanicznej przeróbki odpadów o rocznej wydajności 36 tys. Mg z możliwością zwiększenia przepustowości do 60 tys. Mg odpadów przy 3 zmianowym systemie pracy. W ramach działalności ZUOK, odpady zbierane z terenu 5 gmin o łącznej populacji ok. 100 tys. podlegają odzyskowi i przeróbce mechanicznej przed składowaniem.

ZUOK w Gać gm. Oława jest nowoczesnym obiektem gospodarki odpadami, w którym odpady są odzyskiwane i poddane przeróbce mechanicznej przed unieszkodliwieniem na składowisku. Obiekt ten w WPGO został przewidziany jako Centrum Sortowania Odzysku i Unieszkodliwiania Odpadów (CSOiUO) dla ludności całego powiatu oławskiego, a więc również gmin, które nie wyraziły chęci przystąpienia inwestycji w trakcie budowy ZUOK. W ramach tego obiektu powinny powstawać kolejne instalacje przewidziane w CSOiU.

2.5. Sfera społeczna

2.5.1. Oświata

Na terenie gminy Oława działają następujące placówki szkolne, będące pod zarządem Gminy:

- 5 szkół podstawowych: w: Bystrzycy (przy zespole szkół), Chwalibożycach, Drzemlikowicach, Marcinkowicach i Osieku,
- Gimnazjum nr 3 w Oławie im. Polskich Noblistów,
- Publiczne Przedszkole w Bystrzycy Oławskiej.

Na obszarze jednostki samorządowej, oprócz szkół zarządzanych przez gminę,

funkcjonują szkoły prowadzone przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Oława: w Gaci i Ścinawie Polskiej. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Oława prowadzi także Publiczny Zespół Wychowania Przedszkolnego w Marcinkowicach oraz Niepubliczny Zespół Wychowania Przedszkolnego w Oleśnicy Małej i Chwalibóżykach. Na terenie Gminy Oława znajduje się jeszcze Punkt Przedszkolny w Drzemlikowicach prowadzony przez Fundację Edukacji Przedszkolnej z Wrocławia oraz dwa niepubliczne przedszkola- Niepubliczne Przedszkole „Smyk” w Sobocisku prowadzone przez PPHU ARFIT Beata Woźniaczek oraz Niepubliczne Przedszkole „Kredka” w Stanowicach, którym zarządza Centrum Wczesnej Interwencji Beata Brzezińska.

W sale gimnastyczne wyposażone są placówki w Bystrzycy Oławskiej, Siedlcach, Osieku i Marcinkowicach. Pozostałe szkoły dysponują boiskami trawiastymi i gruntowymi do gier zespołowych. Budowa sali sportowej przy szkole podstawowej w Drzemlikowicach była realizowana z własnych środków, co było koniecznością wynikająca z planowanej reorganizacji sieci szkół. Szkoły w Bystrzycy Oławskiej, Marcinkowicach, Oławie posiadają pracownie komputerowe.

Od 1.09.2004 gminny gimbus oraz wynajęte autobusy dowożą do szkół 1011 dzieci. Ponadto młodzież ma możliwość kontynuowania nauki w szkołach ponad gimnazjalnych zlokalizowanych w Oławie. Podsumowując należy stwierdzić, że gmina Oława posiada w miarę dobrze wyposażone i funkcjonalne obiekty oświatowe na poziomie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego, a centralne położenie Oławy umożliwia dalsze kształcenie się młodzieży. Młodym mieszkańcom gminy Oława, absolwentom szkół ponad gimnazjalnych i wyższych uczelni, gotowym do podjęcia nowych wyzwań, należy stworzyć warunki zachęcające do pozostawania terenie gminy.

2.5.2. Zdrowie

Mieszkańców gminy obsługują trzy Gminne Ośrodki Zdrowia (w ramach których funkcjonują przychodnie i poradnie o różnym profilu oraz dwa punkty lekarskie), dwa Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Marcinkowicach i w Bystrzycy oraz jeden prywatny gabinet lekarza rodzinnego w Owczarach. W całej gminie działają tylko dwie apteki w Marcinkowicach i Bystrzycy. Dla ponad 13 tys. mieszkańców usługi medyczne świadczone

są przez 6 lekarzy, w tym 2 stomatologów. Ambulatoryjna opieka specjalistyczna sprawowana jest przez rejonową przychodnię zdrowia w Oławie. W zakresie stacjonarnej opieki zdrowotnej mieszkańcy gminy Oława objęci są opieką zdrowotną przez pełno profilowy Szpital w Oławie.

2.5.3. Kultura i sport

Na terenie gminy Oława działa Gminna Biblioteka Publiczna w Bystrzycy i jej sześć filii: w Gaci, w Godzikowicach, w Marcinkowicach, w Niemilu, w Osieku i w Owczarach.

Biblioteki oferują czytelnikom księgozbiór dla dzieci, młodzieży i dorosłych. W skład księgozbioru wchodzi literatura piękna i popularnonaukowa. Biblioteki posiadają również lektury szkolne dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich. W czytelnich do dyspozycji czytelników są encyklopedie, słowniki, atlasy, leksykony, informatory, książki popularnonaukowe z różnych dziedzin wiedzy oraz czasopisma.

Na obszarze jednostki samorządowej istnieje ponad 20 świetlic wiejskich, które prowadzą działalność kulturalną o różnym zasięgu i ofercie. Największe z nich znajdują się w miejscowościach: Gać, Janików, Niemil, Osiek, Sobocisko, Ścinawa Polska, Bystrzyca, Godzikowice. Grupy artystyczne funkcjonują w miejscowościach: Marcinkowice - Gminny Zespół Pieśni i Tańca „Porębiok”, Niemil – Zespół Ludowy „Koniczynka”, Gać - Kabaret Ludowo Dziecięco - Młodzieżowy „Słomka”.

Tabela 9. Biblioteki publiczne w Gminie Oława

Wyszczególnienie	2011
biblioteki i filie	7
ludność na 1 placówkę biblioteczną	2122
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	4124,0

Źródło: opracowanie ACQUIS Consulting na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

Dzięki wielu lokalnym działaczom na obszarze Gminy bardzo dobrze rozwija się rekreacja poprzez sport, zwłaszcza ten uprawiany amatorsko: istnieje szereg klubów piłkarskich, a także inne sekcje sportowe, odbywają się cykliczne imprezy i zawody.

W Rezerwacie przyrody/Parku narodowym w Bystrzycy Oławskiej zlokalizowany jest

ośrodek wypoczynkowo – sportowy z boiskiem wyposażonym w szatnię, boiskiem z bieżnią, boiskami do gier małych, placami zabaw. Obiekt sportowy w Marcinkowicach posiada boisko sportowe wraz z kortem tenisowym. Poniżej zamieszczono wykaz miejscowości na terenie gminy Oława, w których znajdują się boiska sportowe: W Ścinawie i Ścinawie Polskiej działa Młodzieżowy Klub "4-H. Działalność sportową prowadzą kluby kulturystyczne w miejscowościach: Marcinkowice, Niemil, Jankowice, Bystrzyca, Ścinawa, Ścinawa Polska, Sobocisko.

Na obszarze jednostki samorządowej funkcjonują liczne kluby sportowe , podległe Radzie Miejsko Gminnej Zrzeszenia LZS w Oławie:

- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy "Młodzik" z Bystrzycy,
- Ludowy Klub Sportowy "Burza" z Bystrzycy,
- Ludowy Klub Sportowy "Burza-Dom-Bud" z Chwalibożyc,
- POL-MONT Polonia z Godzikowic,
- Ludowy Zespół Sportowy "Junior" z Godzinowic,
- Ludowy Klub Sportowy "Foto-Higiena" z Gaci,
- Ludowy Klub Sportowy "Lotos" z Gaju Oławskiego,
- Ludowy Klub Sportowy "Syrena" z Jaczkowic,
- Ludowy Klub Sportowy "Orzeł" z Lizawic

- Ludowy Klub Sportowy "Sokół" z Marcinkowice,
- Ludowy Zespół Sportowy "Orzeł" z Marszowic,
- Ludowy Zespół Sportowy "Zorza" z Niemila,
- Ludowy Zespół Sportowy "Błękitni" z Niwnika,
- Ludowy Klub Sportowy "Replay" z Owczar,
- Ludowy Klub Sportowy "Korona" z Osieka,
- Ludowy Zespół Sportowy "Burza" z Psar,
- Ludowy Klub Sportowy "Błękitni" z Siedlec,
- Ludowy Klub Sportowy "Czarni" z Sobociska,
- Ludowy Zespół Sportowy "Czarni" ze Ścinawy,
- Ludowy Klub Sportowy "Start" ze Stanowic,
- Ludowy Zespół Sportowy "Fala" ze Starego Otoku,
- Ludowy Zespół Sportowy "Zorza" z Zabardowic.

2.6. Gospodarka i rolnictwo

2.6.1. Gospodarka

Na obszarze gminy Oława bardzo dobrze rozwinięta jest sieć zakładów produkcyjnych i rzemieślniczych (ogólnobudowlanych, murarskich, elektromechanicznych, stolarskich, ślusarskich, blacharskich i mechaniki pojazdowej). Największe skupiska działalności gospodarczej znajdują się w większych miejscowościach: Bystrzycy Oławskiej, Marcinkowicach, Godzikowicach, Ścinawie Polskiej oraz Gaju Oławskim.

Atrakcyjne miejsce dla inwestorów znajduje się w dwóch strefach ekonomicznych. Pierwsza strefa - Strefa Rozwoju Gospodarczego w Stanowicach położona jest około 20 km na południowy wschód od stolicy Dolnego Śląska Wrocławia, wzdłuż drogi krajowej nr 94 Wrocław - Opole. Teren wielkości 360 ha przeznaczono, według planu zagospodarowania przestrzennego, częściowo pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną oraz w znacznej części na tzw. strefę przemysłową (zakłady przemysłowe, usługowo-produkcyjne, składy, magazyny oraz hurtownie). Strefa oddalona jest o 15 km od autostrady A4. W strefie zainwestowało już ponad 17 przedsiębiorstw.

Druga strefa ekonomiczna - Strefa Rozwoju Gospodarczego w Godzikowicach, położona jest w granicach podstrefy Oława II Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej "INVEST-PARK". Teren wielkości 46 ha przeznaczono na zróżnicowaną aktywność gospodarczą z wyłączeniem aktywności związanych między innymi z: produkcją rolniczą i obsługą rolnictwa. Strefa położona jest 30 km od Wrocławia, oraz 13 km od autostrady A4.

W Gminie zauważalna jest zdecydowana przewaga podmiotów prywatnych nad publicznymi –liczby te wynoszą odpowiednio: 1093 i 12. Wśród podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na terenie Gminy Oława przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 928 osób. Szczegółowe dane zamieszczone są w tabeli poniżej.

Tabela 10. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w roku 2011

	Ogółem	Sektor		W tym			
		publiczny	prywatny	spółki handlowe	spółdzielnie	fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
Gmina Oława	1046	12	1093	66	8	20	928

Źródło: Opracowanie ACQUIS Consulting na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

W Gminie Oława najwięcej zarejestrowanych podmiotów należy do sektora usług (691). Drugim w kolejności jest dział związany z przemysłem i budownictwem (347). Najmniej podmiotów zarejestrowanych jest w sektorze rolniczym i leśnictwie – 67. Struktura gospodarki gminy Oława odzwierciedla sektorowy udział przedsiębiorstw w tworzeniu PKB charakterystyczny dla wysoko rozwiniętych regionów. Poniższe zestawienie przedstawia dane o podmiotach zarejestrowanych w rejestrze REGON według działów gospodarki.

Tabela 11. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według rodzajów działalności (2011 r.)

Rok	2010	2011
Ogółem	1046	1105
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	62	67
Przemysł i budownictwo	324	347
Usługi	659	691

Źródło: Opracowanie ACQUIS Consulting na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

Z powyższych danych wynika, że w ogólnym rozrachunku, w gminie przedsiębiorców przybywa, szczególnie w usługach, co świadczy o rozwoju dokonującym się w okolicznych miejscowościach i wzroście potrzeb ich mieszkańców.

2.6.2. Główni pracodawcy

Na obszarze gminy Oława prowadzą działalność następujące przedsiębiorstwa prowadzące produkcyjno - handlowe:

- "Bims Plus" Sp. z o.o.,
- "Kott" Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe,
- "Bartek" Zakład Produkcyjny Świec ozdobnych,
- „Metalerg” Marian Cieślak,
- „Zakład Gospodarowania Odpadami” w Gać,
- „DEK-REM” Józef Bączkowski,
- "Awida" Sp. z o.o. Kopalnia Piasku,
- "Modmar" Przedsiębiorstwo Produkcyjne,
- "Słowik" Sp. z o.o.,
- SIL-PRO Bloczki Silikatowe Sp. z o.o.,
- Algibox Pl Sp. z o.o.,
- American Axle & Manufacturing Poland Production Sp. z o.o.,
- Armeton Polska Sp. z o.o.,
- ARDEX Polska Sp. z o.o.,
- BIMs PLUS FHH Sp. z o.o. DOLNY ŚLĄSK Sp.K.,
- Cargo Truck Trading Sp. z o.o.,
- Fabin PTU,
- PHUT Fabo,
- Heiche – Matusewicz,
- Kompozyty Sp. z o.o.,
- PPHU Poltrans,
- Roba Metals Polska Sp. z o.o.,
- Semmelrock Stein + Design Sp. z o.o.,
- SG Sp. z o.o.,
- Šoko Sp. z o.o.,
- 02A Polska Sp. z o.o.
- Ważniejsze zakłady przetwórstwa rolno-spożywczego:

- The Lorenz Bahlsen Sp. z o.o. - produkcja chipsów,
- Zakład Produkcji Makaronów w Lizawicach.

2.6.3. Bezrobocie

Według danych GUS stopa bezrobocia w 2011 r. wynosiła odpowiednio:

- w kraju – 12,5%
- w województwie dolnośląskim – 12,4%
- w powiecie oławskim – 10,6%

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych na terenie Gminy Oława na dzień 31 grudnia 2011 r. wyniosła 790 osób, w tym 383 kobiet. Stopa bezrobocia w Gminie w 2011 roku wynosiła 5,34% (podczas gdy na początku analizy 6,58%).

W ciągu analizowanych 7 lat na terenie Gminy Oława zanotowano spadek liczby bezrobotnych. Tendencja spadkowa wskaźnika utrzymywała się do końca roku 2008, kiedy stopa bezrobocia osiągnęła najniższy poziom-ok. 3%. Z uwagi na duży udział kapitału zagranicznego w gospodarce lokalnej i docierający do Europy kryzys finansowy trend ten uległ zmianie w roku 2009 przynosząc w pierwszym roku recesji wzrost liczby osób pozostających bez pracy o ponad 52%, by ostatecznie zwiększyć ten stosunek do poziomu 5,34% Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela 12. Bezrobocie na terenie Gminy Oława 2005-2011

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba bezrobotnych ogółem	884	600	409	429	649	767	790
Liczba bezrobotnych kobiet	493	336	212	243	303	385	383
Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych	55,76%	56%	51,83%	56,64%	46,69%	50,19%	48,48%
Liczba mieszkańców gminy Oława	13430	13595	13747	13896	14112	14710	14851

Źródło: opracowanie ACQUIS Consulting na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

Analiza danych liczbowych dotyczących bezrobocia według płci wykazuje, iż w ciągu

badanych lat udział kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na terenie Gminy Oława ulegał wahaniom. Najwyższy odsetek kobiet wśród bezrobotnych miał miejsce w roku 2008 i wynosił 56,64%. Ostatecznie jednak wskaźnik ten spadł w stosunku do roku bazowego 2005 z 55,76% do 48,48% w roku 2011.

2.6.4. Rolnictwo

Strukturę gruntów w Gminie Oława według ostatnich, najaktualniejszych danych udostępnionych przez GUS przedstawiono poniżej:

Tabela 13. Struktura gruntów wg typów w Gminie Oława w 2005 r.

	Powierzchnia (ha)	Powierzchnia (%)
Powierzchnia użytków rolnych, w tym	15 694	67,07
grunty orne	14 394	
sady	154	
łąki	838	
pastwiska	308	
Lasy i grunty leśne	4 839	20,68
Pozostałe grunty i nieużytki	2 865	12,25
Razem	23 398	100

Źródło: opracowanie ACQUIS Consulting na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

Biorąc pod uwagę walory naturalne i wysoki stopień zagospodarowania gmina zalicza się do obszarów o szczególnie korzystnych warunkach dla intensywnego rozwoju rolnictwa, zwłaszcza tereny leżące na zachód i południe od miasta Oława. Nie dziwi zatem dominacja powierzchni użytków rolnych na obszarze Gminy.

Na obszarze gminy przeważają grunty orne klas II, III i IV, stanowiące ponad 90% areалу. W południowej części gminy występują głównie gleby pszenne, które zajmują ok. 65% powierzchni oraz gleby żytnie (ok. 30%) dominujące na północy. Pozostałe 5% stanowią gleby zbożowo - pastewne, podmokłe i nadmiernie uwilgotnione, rozproszone na obszarze gminy. Pod względem genetyczno - litologicznym przeważają gleby płowe, brunatne oraz średnie i ciężkie mady, występujące w dolinach oraz pradolinach rzek. Znajdują się tu również niewielkie ilości bardzo żyznych czarnych ziem wrocławskich.

Strukturę zasiewów zdominowały zboża. Uprawiane są także ziemniaki, buraki cukrowe i rzepak. Plony podstawowych płodów rolnych są zbliżone pośredniej wojewódzkiej. Pomimo dobrych warunków hodowla bydła i trzody chlewnej utrzymuje się na niskim poziomie. Pomieszczenie inwentarskie nie są w pełni wykorzystywane. Z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego grunty rolne na terenie gminy Oława są rozdrobnione.

3. Charakterystyka miejscowości Zakrzów

3.1. Położenie

Miejscowość Zakrzów położona jest w województwie dolnośląskim, w powiecie oławskim, w gminie Oława, na północ od miasta będącego siedzibą samorządu. W bezpośrednim sąsiedztwie wsi znajdują się miejscowości: Marcinkowice, Siedlce a także Oława. Zakrzów jest jednym z 33 sołectw w gminie Oława i stanowi jedną z jednostek pomocniczych gminy.

Rys. 3. Położenie wsi Zakrzów

Źródło: www.gminaolawa.pl.

3.1.1. Przestrzenna struktura miejscowości

Według planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego (opracowanego w latach 1999-2002), który określa m.in. strukturę funkcjonalno-przestrzenną systemu osadniczego, wieś zajmuje powierzchnię należącą do strefy obszarów rolno-przemysłowych.

Zgodnie ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oława w skład miejscowości wchodzi tereny:

- Pod zabudowę mieszkaniową o charakterze wolnostojącym, ewentualnie bliźniaczym; możliwa jest także zabudowa mieszkaniowa o niskiej intensywności z usługami;
- Pod zabudowę usługową, produkcyjną lub produkcyjno-usługową;
- Sportowo-rekreacyjne, zieleni;
- Obiektów produkcji rolnej;
- Rolne.

Tereny, na których znajduje się wieś wchodzi w skład strefy oznaczonej kategorią „B”, co oznacza, że objęte są one nadzorem konserwatorskim. Znajdują się tu również tereny obserwacji archeologicznej, ze względu na znaleziska poczynione w okolicy na przełomie wieków XIX i XX.

3.2. Powierzchnia i liczba ludności

Wieś Zakrzów zajmuje obszar 461,79 ha. Według miejscowego planu zagospodarowania są to tereny przede wszystkim mieszkaniowe i rolnicze, na których w 2011 roku zamieszkiwały 262 osoby, co daje gęstość zaludnienia na poziomie 56,7 osób/km². Poniżej zamieszczona została tabelka obrazująca zmianę liczby ludności we wsi w latach 2001-2011.

Tabela 14. Zmiana liczby ludności w latach 2001-2011

Lata	2001	2002	2003	2004	2006	2007	2008	2009	2010	2011
liczba mieszkańców	244	254	260	264	267	268	265	262	260	262

Źródło: <http://bip.gminaolawa.pl>

Z danych statystycznych wynika, że na przestrzeni 10 lat liczba mieszkańców wsi wzrosła o ok. 7%, przy czym najwięcej osób zamieszkiwało ją w roku 2007 (268). Sytuacja ta wynika po części ze zmiany stylu życia ludności zamieszkującej pobliską Oławę, która w poszukiwaniu ciszy coraz chętniej przeprowadza się na wieś, pozostając jednak stale w bliskiej okolicy ośrodka miejskiego. Trend ten jest zauważalny, ale umiarkowany. We wsi nie obserwuje się wzmożonych inwestycji mieszkaniowych, w tym związanych z zabudową jednorodzinną. Proces wzrostu liczby mieszkańców zachodzi stopniowo.

3.3. Środowisko naturalne

3.3.1. Wody

W okolicy wsi Zakrzów nie znajduje się żaden zbiornik wodny, jednak w pobliżu wsi przepływają dwie rzeki Oława (na zachód od wsi) oraz Odra (strona wschodnia i północna).

3.3.2. Gleby

Okolice miejscowości, z uwagi na pobliskie rzeki, stanowią bogate leśne mokre i suche biotopy (z przeważającym udziałem dębu, jesionu wyniosłego, olszy, różnych gatunków wierzb i innych charakterystycznych dla podmokłych lasów grądowych) związane z rodzajem gruntów około rzecznych - piaszczyste sandry. Większość pobliskiego obszaru pokrywają osady rzeczne – piaski, żwiry i mułki oraz mady rzeczne, budujące najniższe terasy zalewowe Odry i Oławy. Nie jest to obszar o intensywnym zagospodarowaniu rolniczym.

3.3.3. Lasy

Miejscowość położona jest w okolicach dwóch rzek, których obecność powoduje warunki sprzyjające terenom zalesionym. Na terenie Zakrzowa nie występują co prawda lasy, jednak w najbliższym sąsiedztwie zlokalizowano obszar ochronny Natura 2000 Grądy Odrzańskie. Stwierdzono tu występowanie 113 gatunków lęgowych ptaków. Jako duży i zwarty obszar lęgowych i grądów powstałych na łęgach, lasy te stanowią jedną z ostatnich

ostoi dla wielu gatunków ptaków mających bardzo ograniczony zasięg występowania w kraju lub zagrożonych wyginięciem. Pod tym względem okoliczne tereny są bardzo atrakcyjne turystycznie, co z drugiej strony wiąże się z zagrożeniem dla mieszkańców wsi – tereny powodziowe.

3.4. Historia miejscowości

Pierwsze wzmianki o wsi Zakrzów pojawiły się w 1365 roku. Podlegała ona wówczas pod panowanie czeskie (od ok. 1520 roku austriackie - Habsburgowie). W dokumentach historycznych opisujących bogatą historię gminy Oława niewiele wspomina się o wsi Zakrzów, która po dzień dzisiejszy nie odgrywa wielkiego znaczenia w gospodarce i życiu społecznym mieszkańców regionu. Prawdopodobnie był to przysiółek folwarczny złożony z budynków właścicieli ziem oraz przyległych do nich izb. Nie zlokalizowano tu żadnych znaczących dla mieszkańców okolic budynków (np. młyna), które by powodowały w przeszłości zainteresowanie ludzi spoza miejscowości. Jedynym wyróżniającym się na tle chaotycznej (kilkanaście domów ułożonych wzdłuż głównej ulicy), wiejskiej zabudowy budynkiem jest niewielki pałacyk, którego pochodzenie nie jest bliżej znane, przypuszcza się, że jest to część zabudowy folwarcznej (budowla zachowana po dzień dzisiejszy).

4. Inwentaryzacja zasobów miejscowości Zakrzów

4.1. Infrastruktura techniczna i komunikacyjna

4.1.1. Transport i komunikacja

Zakrzów jest wsią o pozornie dogodnym położeniu pod względem komunikacyjnym. Z jednej strony, w ujęciu raczej regionalnym (perspektywa całej gminy) niż lokalnym, zlokalizowana jest ona w niedalekiej odległości od autostrady A4 oraz drogi krajowej nr 94 (Krzywa - Chojnów - Legnica - Prochowice - Wrocław - Brzeg - Opole - Strzelce Opolskie - Pyskowice - Bytom - Sosnowiec - Olkusz - Kraków - Balice), co czyni najbliższą okolicę wsi dobrze skomunikowaną z regionem w skali makro. Z drugiej jednak dotarcie do głównych szlaków komunikacyjnych uwarunkowane jest słabą jakością infrastruktury, w którą wyposażona jest miejscowość. Przez wieś nie przebiega żadna droga wojewódzka, a jedynie droga powiatowa (łączy miasto Oławę, Siedlce, Zakrzów i Marcinkowice, które leżą bezpośrednio przy drodze krajowej nr 94 – odległość od Zakrzowa ok. 4 km). Stan tej drogi pozostawia wiele do życzenia i wpływa negatywnie na komfort i bezpieczeństwo podróżujących.

Rys. 4. Droga gminna przebiegająca przez wieś

Źródło: Acquis Consulting.

Położenie wsi na uboczu odbija się na komunikacji zbiorowej, która ogranicza się do przewozów PKS organizowanych w większości od poniedziałku do piątku. Dla przykładu: do pobliskiej Oławy w sobotę można się dostać dwoma autobusami, o godzinie 11.45 i 16.25, natomiast w niedziele tylko jednym, co stanowi problem dla mieszkańców nie posiadających samochodu. Ilość połączeń autobusowych jest niewystarczająca również w tygodniu (połączenie autobusowe z pobliskimi Marcinkowicami i Kotowicami, w których znajdują się szkoła podstawowa i przedszkole funkcjonuje tylko do godziny ok. 15.00, co wpływa negatywnie na rozwój dzieci i młodzieży Zakrzowa niemogących korzystać z zajęć pozalekcyjnych organizowanych w szkołach). Przez wieś nie przebiegają trasy komunikacyjne żadnej prywatnej firmy transportowej. W pobliżu, odległość ok. 10 km od wsi znajduje się dworzec kolejowy w Oławie, który obsługuje połączenie Wrocław-Opole-Kraków-Przemyśl.

4.1.2. Telekomunikacja

Mieszkańcy Zakrzowa posiadają kablową sieć telefoniczną będącą w obsłudze Telekomunikacji Polskiej S.A. Usługi telekomunikacyjne uzupełniają krajowi operatorzy sieci komórkowych. Infrastruktura telekomunikacyjna pozwala na korzystanie ze stacjonarnej sieci Internet (dostawcy to TP S.A i Ronus.), przy czym społeczności wiejskiej oferowane są również usługi bezprzewodowe operatorów radiowych i sieci komórkowych.

4.1.3. Ciepłownictwo i gazownictwo

W Zakrzowie nie ma obecnie sieci gazowej. Mieszkańcy używający tego surowca w celach gospodarczych wykorzystują dystrybucję bezprzewodową, w formie butli propan-butan.

4.1.4. Zaopatrzenie w wodę i kanalizację

Domostwa mieszkańców wsi Zakrzów zaopatrywane są w wodę z sieci należącej do gminy Oława. Miejscowość nie posiada obecnie kanalizacji sanitarnej-mieszkańcy korzystają z bezodpływowych zbiorników, które obsługiwane są przez oczyszczalnię miejską w Oławie.

4.1.5. Energetyka

Zakrzów jest miejscowością w pełni zelektryfikowaną. Obecna we wsi infrastruktura w odpowiednim stopniu zaspokaja potrzeby mieszkańców. Stan sieci energetycznej jest dobry, awarie zdarzają się bardzo rzadko.

4.1.6. Gospodarka odpadami

Na terenie Zakrzowa funkcjonuje system gospodarki odpadami obowiązujący na całym terenie gminy Oława. Każdy właściciel nieruchomości zobowiązany jest do jej wyposażenia w pojemnik na gromadzenie odpadów komunalnych i ponoszenia kosztów ich opróżniania.

Mieszkańcy Zakrzowa obsługiwani są przez gminne wysypisko odpadów komunalnych – Ekologiczny Związek Gospodarki odpadami Komunalnymi „EKOGOK”, spełniające stawiane tego typu obiektom wymogi. Jest ono położone we wsi Gać. Odpady z terenu sołectwa odbierane są średnio raz w miesiącu. Na terenie miejscowości znajdują się dwa pojemniki na segregację odpadów (pojemniki na plastik i szkło).

4.2. Infrastruktura społeczna

4.2.1. Oświata

Dzieci z terenu wsi uczęszczają do oddalonej o ok. 4 km Szkoły Podstawowej w Marcinkowicach, do której dowozi je szkolny minibus. Nieco starsza młodzież dojeżdża do gimnazjów zlokalizowanych w mieście Oława. Najbliższy punkt przedszkolny znajduje się w Kotowicach. Wskazane miejscowości są niewystarczająco dobrze skomunikowane z Zakrzowem, co implikuje problemy lokalnej młodzieży z rozwojem dokonywanym w oparciu o ofertę zajęć pozaprogramowych, pozalekcyjnych, które realizowane są w czasie, nieobejmowanym przez rozkłady jazdy lokalnych przedsiębiorstw transportowych.

Dzieci i młodzież mają możliwość edukacji w alternatywnych placówkach zarządzanych przez gminę, z których ważniejsze to:

- Gimnazjum nr 3 w Oławie im. Polskich Noblistów,
- Zespół Szkół w Bystrzycy im. Bronisława Malinowskiego,
- Szkoła Podstawowa w Chwalibóżycach,
- Szkoła Podstawowa w Drzemlikowicach,
- Szkoła Podstawowa w Osieku im. Karola Wojtyły,
- Publiczne Przedszkole w Bystrzycy.

4.2.2. Zdrowie

Na terenie wsi nie ma zlokalizowanego ośrodka służby zdrowia. Do dyspozycji mieszkańców są trzy Gminne Ośrodki Zdrowia, w ramach których funkcjonują przychodnie i poradnie o różnym profilu. Ponadto, w Bystrzycy i Marcinkowicach funkcjonują Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej. W tej ostatniej znajduje się poradnia internistyczna, pediatria, gabinet zabiegowy, punkt szczepień, gabinet medycyny szkolnej oraz gabinet pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnej. Najbliższą, z perspektywy położenia wsi i świadczącą najszerze usługi, placówką służby zdrowia jest pełno profilowy Szpital w Oławie.

W gminie zlokalizowane są tylko 2 apteki (jedna z nich w pobliskich Marcinkowicach), natomiast pobliska Oława posiada ich 10, co znacznie ułatwia

zaopatrywanie się w leki mieszkańców Zakrzowa.

4.2.3. Obiekty i tereny rekreacyjno-sportowe

W Zakrzowie nie ma miejsca spełniającego potrzeby mieszkańców w zakresie sportu i rekreacji. Nie ma boisk sportowych ani placu zabaw. Mieszkańcy w ograniczonym z oczywistych względów zakresie korzystają z infrastruktury wsi sąsiednich – Marcinkowice (szczególnie) i Siedlce (boisko piłkarskie).

4.2.4. Kultura i dziedzictwo kulturowe

Działalność kulturalna

We wsi nie funkcjonują odrębne ośrodki kultury. W obrębie wsi zlokalizowana jest świetlica, której stan nie pozwala jednak na normalne użytkowanie. Jest to część domu wolnostojącego, którego połowa to część mieszkalna, połowa natomiast przeznaczona jest na pomieszczenia służące mieszkańcom – świetlicę wiejską. Lokal obejmuje jedno pomieszczenie o wielkości odpowiadającej organizacji spotkania dla 40 osób, które stanowi główne pomieszczenie. W przedsionku znajdują się dwa, małe pomieszczenia (toalety).

Rys. 5. Świetlica wiejska w Zakrzowie

Źródło: Acquis Consulting.

W budynku, na chwilę obecną, wymieniono okna i połączyć dachu. Przebudowy i generalnego remontu wymaga natomiast wnętrze budynku (wałący się strop, naruszone otynkowanie ścian, betonowa wylewka, zniszczone toalety, brak instalacji ciepłej). Jest to pomieszczenie, które na co dzień powinno pełnić funkcje integracyjne, ze względu na opłakany stan lokalu nie spełnia on pokładanych w nim oczekiwań – nie nadaje się do użytku społeczności lokalnej i nie spełnia jej potrzeb. Odpowiednio przygotowane pomieszczenia świetlicy wiejskiej mogłyby spełniać bardzo ważną rolę w życiu mieszkańców, dzięki możliwości organizacji różnego rodzaju imprez okolicznościowych (mikołajki, dzień kobiet, dzień dziecka, andrzejki), spotkań związanych z tradycją lokalną (tworzenie wianków dożynkowych, palm wielkanocnych, itp.) oraz organizacji spotkań obywatelskich i kół (np. spotkania rady parafialnej, zebrania rady sołectwa, itp.). W chwili obecnej wszystkie tego typu spotkania odbywają się w domach mieszkańców wsi, ze względu na infrastrukturalnych (wielkość domostw) ograniczając rozmiary spotykających się grup do kilku osób (nie jest to właściwy sposób integracji społeczności lokalnej). Większe imprezy (np. dzień seniora) organizowane są w sąsiedniej wiosce, z wykorzystaniem ich infrastruktury. Z udziału w tych imprezach

wykluczeni są jednak niezmotoryzowani mieszkańcy Zakrzowa. Poprawa stanu wizualnego i funkcjonalnego świetlicy z całą pewnością przełoży się na wzrost działalności kulturalno-rekreacyjnej oraz integracyjnej wszystkich mieszkańców wsi, którzy na miejscu będą mogli spełniać potrzeby rozrywki, rekreacji, integracji.

Rys. 6. Wnętrze świetlicy w Zakrzowie

Źródło: Acquis Consulting.

Z uwagi na braki infrastrukturalne na terenie wsi nie działają żadne koła zainteresowań.

Obiekty dziedzictwa kulturowego

Wieś Zakrzów nie posiada zabytków jako takich. Wszystkie budynki wyróżnione w Miejscowym Planie Zagospodarowania dotyczącym tej miejscowości to co najwyżej budownictwa z połowy XX w. Budowlą charakterystyczną dla wsi może być pałacyk, który z uwagi na upływ czasu traci swój urok i walory turystyczne.

4.3. Gospodarka

4.3.1. Bezrobocie

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Oławie bezrobocie w roku 2011 w Zakrzowie wynosiło ok. 3,5%. Niski poziom wskaźnika spowodowany jest faktem, że większość mieszkańców zatrudnia się w pobliskiej Oławie oraz przedsiębiorstwach zlokalizowanej w pobliskiej SSE Invest-Park.

4.3.2. Podmioty gospodarcze

Według planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego Zakrzów w całości leży na obszarze rolniczo-przemysłowym. Z rolnictwa utrzymuje się jednak niewielka ilość mieszkańców (jeden, duży przedsiębiorca rolny, który produkuje na dużą skalę i utrzymuje się z rolnictwa). Duża część ludności posiada tereny uprawne, które przeznacza na dzierżawę traktując to jako źródło dodatkowych zysków, bądź wykorzystuje je na własny użytek. Większość mieszkańców utrzymuje się z pracy w przemyśle i usługach (w sumie ok. 98%). W miejscowości znajdują się następujące przedsiębiorstwa:

- Tartak Baran Marek,
- "Jack-Bud" Usługi Remontowo-Budowlane Jacenty Kozłowski,
- "Rajna" Sp. z o.o.,
- "Spec-Rob" Stolarstwo Robert Drelichowski,
- Barabasz Bronisław Horosiewicz Stanisław S.C. Zakład Ślusarski,
- Miśtak-Walkiewicz Agnieszka Sklep Spożywczo-Przemysłowy

Wielu mieszkańców dojeżdża do pracy do pobliskiej Oławy, Jelcza-Laskowic oraz Wrocławia, który jako największa jednostka miejska w regionie generuje duży popyt na pracę. Ponadto, na obszarze gminy znajdują się dwie podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej-Godzikowice i Stanowice o łącznej powierzchni inwestycyjnej 406 ha, z których do zagospodarowania pozostało ok. 404 ha. Znajduje się tam wiele przedsiębiorstw o znaczeniu międzynarodowym, które zatrudniają tysiące pracowników.

4.3.3. Turystyka

Wieś Zakrzów jest miejscowością samą w sobie mało atrakcyjną z punktu widzenia turysty. Brak w niej obiektów historycznych czy sportowych, które stanowią podstawę ruchu turystycznego. W okolicach wsi znajduje się jednak obszar chroniony programem Natura 2000, obejmujące obszary nadodrzańskie stanowiące schronisko i lęgowisko dla wielu cennych gatunków zwierząt. Obszar ten obejmuje lasy, meandrującą Odrę, małe zbiorniki w starorzeczu, które w okresie letnim mogły by stanowić atrakcyjne miejsce odpoczynku ludności, oferując tereny pod uprawę turystyki pieszej i rowerowej. Zakrzów nie ma jednak rozbudowanego zaplecza noclegowego, można jednak dostrzec w nim potencjał agroturystyczny (pomimo niskiego odsetka mieszkańców zajmujących się rolnictwem).

5. Analiza SWOT

Do zdiagnozowania stanu miejscowości Zakrzów zastosowano analizę SWOT. W rezultacie konsultacji z władzami i mieszkańcami sołectwa zidentyfikowano mocne i słabe strony miejscowości oraz szanse i zagrożenia jakie nań czyhają. Przeprowadzona analiza pozwoliła na wskazanie tych dziedzin, które stanowią maszynę napędową rozwoju gospodarki lokalnej i społeczeństwa oraz obszarów problemowych ograniczających ten wzrost.

5.1. Mocne i słabe strony miejscowości

Tabela 15. Mocne i słabe strony miejscowości.

MOCNE STRONY MIEJSCOWOŚCI	SŁABE STRONY MIEJSCOWOŚCI
→ Wieś położona blisko dużych ośrodków miejskich, którymi są: Oława, Brzeg, Wrocław; → Dobre położenie pod względem komunikacyjnym w skali międzyregionalnej (w pobliżu przebiega DK nr 94 oraz autostrada A4), infrastruktura obsługująca ruch lokalny w najbliższej okolicy wsi wymaga inwestycji; → Wieś jest zelektryfikowana; → W miejscowości funkcjonuje sieć telekomunikacyjna (pod zarządem TP S.A.) oferująca usługi telefonii stacjonarnej oraz Internet, wieś znajduje się w obszarze zasięgu wszystkich operatorów telefonii komórkowej w kraju; → Warunki rolnicze - dobra jakość gleb w	→ Wieś jest położona na uboczu; → Niski standard lokalnej infrastruktury transportowej (dojazd do najbliższych, sąsiednich miejscowości); → Brak infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz noclegowej (boisk sportowych, placu zabaw, odpowiednio przygotowanej świetlicy miejskiej – wymagana przebudowa i remont pomieszczeń i budowa podstawowej infrastruktury grzewczej); → Brak punktu medycznego, zakładu opieki zdrowia, apteki; → Brak podłączenia sieci gazowej; → Brak sieci kanalizacyjnej; → Brak oferty zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży, utrudniona komunikacja po godzinie 15.00 z miejscowościami, w których są szkoły organizujące takie

okolicy; → Relatywnie niskie bezrobocie wśród mieszkańców; → Wyposażenie wsi w sieć wodociągową i częściowo w kanalizację deszczową; → Wysokie walory krajobrazowe; → Duża ilość terenów zielonych, lasów, unikalna nisza ekologiczna, obszar objęty programem Natura 2000;	zajęcia; → Niski poziom integracji lokalnej; → Brak inicjatyw lokalnych (kół zainteresowań, lokalnych stowarzyszeń, klubów sportowych, itp.);
--	--

Źródło: Opracowanie własne Acquis Consulting

5.2. Szanse i zagrożenia

Tabela 16. Mocne i słabe strony miejscowości.

SZANSE	ZAGROŻENIA
→ Intensyfikacja zabiegów gminy o środki zewnętrzne, w tym szczególnie unijne (Regionalne Programy Operacyjne, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich); → Aktywna działalność samorządu powiatu i gminy; → Aktywna działalność sołtysa i mieszkańców wsi: zakładanie stowarzyszeń na rzecz rozwoju wsi, rozwój inicjatyw sportowych (tworzenie drużyn sportowych z zakresie poszczególnych dyscyplin przekonuje władze wyższego szczebla o konieczności budowy i modernizacji obiektów sportowych i rekreacyjnych);	→ Dezintegracja społeczności wiejskiej ze względu na brak odpowiedniej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej; → Kryzys gospodarczy, który może negatywnie wpływać na dochody budżetowe gminy, a co za tym idzie na cięcia budżetowe dotyczące kluczowych dla małych miejscowości inwestycji; → Stagnacja rozwoju wsi, która może spowodować odpływ mieszkańców do innych miejscowości; → Spadek aktywności społecznej mieszkańców, która stymuluje rozwój wsi i pobudza władze gminne do inwestowania na jej rzecz;

→ Realizacja założeń ujętych w dokumentach planistycznych gminy (Plan Rozwoju Lokalnego, Planu Odnowy Miejscowości); → Realizacja założeń Planu Odnowy Miejscowości i zawartego w nim wstępnego harmonogramu realizacji inwestycji; → Pozyskanie środków na budowę kluczowych dla rozwoju społeczności wiejskiej obiektów sportu i rekreacji, w tym przebudowę świetlicy wiejskiej jako miejsca integracji ludności nie tylko ze wsi, ale i pobliskich miast; → Zmiana stylu życia osób zamieszkujących miasta-obecnie przenoszą się oni do podmiejskich wsi, gdzie mogą cieszyć się mniejszym hałasem- a tym samym rozbudowa infrastruktury mieszkaniowej wsi. → Rozwój Wałbrzyskiej SSE może przyciągnąć nowych mieszkańców i powodować rozwój wsi.	→ Polityka GDDKiA, która w ostatniej kolejności realizuje potrzeby miejscowości położonych na uboczu w stosunku do głównych ciągów i szlaków komunikacyjnych (spadek bezpieczeństwa transportu drogowego w okolicy wsi; utrudniony dojazd może wpływać na decyzję potencjalnie nowych mieszkańców o wyborze innej miejscowości na miejsce zamieszkania);
--	---

Źródło: Opracowanie Acquis Consulting

5.3. Zidentyfikowane problemy

W wyniku przeprowadzonych analiz i konsultacji społecznych zidentyfikowano następujące problemy:

- Słabo rozwinięta oferta rekreacyjno-sportowa i społeczno-kulturalna wsi:
 - Brak odpowiedniego miejsca do spotkań i integracji mieszkańców-

wymagająca przebudowy, remontu i dostosowania do wymogów normalnego użytkowania świetlica;

- Brak infrastruktury sportowej (boisk do piłki nożnej, koszykówki siatkówki) oraz rekreacyjnej dla dzieci – plac zabaw;

→ Niewystarczająca infrastruktura techniczna:

- Brak kanalizacji sanitarnej;
- Brak chodnika wzdłuż części odcinka drogi powiatowej, która przechodzi przez wieś, niewystarczające oświetlenie tej drogi;
- Zły stan przystanku PKS.

Jednym z problemów wskazanych przez mieszkańców jest bardzo słabo rozwinięta infrastruktura rekreacyjno-sportowa i społeczno-kulturalna wsi. Fakt ten przyczynia się do zmniejszania aktywności społeczeństwa, szczególnie w obszarze sportu, kultury i działalności na rzecz mieszkańców. W szerszej perspektywie czasowej może to doprowadzić do stagnacji rozwoju wsi i odpływu ludności.

W tym obszarze problemowym przede wszystkim wskazuje się na brak odpowiedniego miejsca, które mogło by służyć mieszkańcom do spędzania wolnego czasu i integracji. W Zakrzowie istnieje lokal z przeznaczeniem na świetlicę wiejską, jednak nie spełnia on podstawowych wymogów infrastrukturalnych odpowiadających przypisanym funkcjom. Wnętrze lokalu wymaga znacznych nakładów inwestycyjnych, z uwagi na sypiący się strop, brak instalacji grzewczej, sanitarnej, zdewastowane ściany i brak sprzętu - meble, gry (w trybie pilnym dokonano już wymiany okien oraz dachu). W chwili obecnej pomieszczenia świetlicy zupełnie nie nadają się do użytku, w związku z czym wszystkie przejawy lokalnej inicjatywy społeczeństwa sprowadzają się do sporadycznych, organizowanych w małych grupach spotkań w domach mieszkańców (większe imprezy organizowane są w pobliskiej wsi Siedlce, która posiada świetlicę środowiskową; np. dzień seniora, andrzejki). Sytuacja ta dotyczy także tak prozaicznych i typowych dla społeczeństwa instytucji jak rada parafialna, zebrania wiejskie, zebrania rady sołeckiej, itp. Brak podstawowej dla społeczności infrastruktury jaką jest świetlica negatywnie wpływa na poczucie lokalnej przynależności oraz aktywność społeczną i lokalne inicjatywy. To właśnie w świetlicy można doszukiwać się powodów braku kół zainteresowań we wsi, jak chociażby koła gospodyń wiejskich, klubu brydża, itp.

Przystosowanie do użytku wnętrza świetlicy oraz poprawa jej wyglądu zewnętrznego, z pewnością wpłynęłaby korzystnie na wizerunek wsi oraz lokalny budżet dzięki wzrostowi zainteresowania lokalem w kontekście wynajmu z przeznaczeniem na organizację imprez okolicznościowych. Fakt ten, oprócz dodatkowego źródła dochodu sołectwa może przyczynić się do promocji wsi i intensyfikacji rozwoju społeczno-gospodarczego, jak również aktywizacji społeczności wiejskiej, co skutkować będzie uatrakcyjnieniem oferty kulturalnej i organizacją większej niż dotychczas ilości imprez tematycznych. Świetlica pozwoli również na organizację zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży.

W pierwszy obszar problemowy wpisuje się również brak infrastruktury sportowej we wsi. Najbliższa, zlokalizowana jest w Marcinkowicach (boiska przy szkole podstawowej – siatkówka, koszykówka, piłka nożna) oraz Siedlcach (trawiaste boisko do piłki nożnej). Dzieci i młodzież najczęściej mają okazję korzystać z boisk obecnych przy szkołach, jednak z uwagi na słabą sieć połączeń usług przewozowych pomiędzy Zakrzowem a miejscowościami, w których zlokalizowane są placówki dydaktyczne (brak połączeń po 15.00), odbywa się to w czasie ograniczonym do godzin lekcyjnych. Problem dotyczy szczególnie najmłodszej części społeczeństwa, która sama, na własną rękę nie może podróżować do sąsiednich wiosek by korzystać z infrastruktury rekreacyjnej czy sportowej. W Zakrzowie nie ma również infrastruktury dla najmłodszych – placu zabaw. Ruch u dzieci jest najlepszym sposobem rozwoju dlatego budowa takiego miejsca jest jednym z priorytetów mieszkańców na najbliższe lata. Inwestycja powinna obejmować zarówno urządzenia rekreacyjne (bujaki, huśtawki, karuzele, piaskownice), jak również sprzęty zapewniające bezpieczeństwo zabawy na takim placu (odpowiednie ogrodzenie).

Problemy związane z infrastrukturą techniczną w tej wsi utożsamiane są m.in. z brakiem kanalizacji sanitarnej. Obecnie mieszkańcy korzystają ze zbiorników bezodpływowych, co powoduje pewne niedogodności. W dłuższej perspektywie czasu planuje się jednak rozbudowę infrastruktury sanitarnej miejscowości Zakrzów, jak również infrastruktury deszczowej, która w chwili obecnej mogłaby być scharakteryzowana jako częściowa.

Kolejną kwestią jest zły stan drogi, która biegnie przez wieś i infrastruktury dodatkowej (chodniki, oświetlenie). Sytuacja ta wpływa niekorzystnie na bezpieczeństwo mieszkańców, korzystających z transportu samochodowego oraz ciągów dla pieszych

biegnących wzdłuż drogi, tym bardziej, że ciągi te są niekompletne. Brak jest również odpowiedniego oświetlenia ulicy, szczególnie na jedynym we wsi skrzyżowaniu dróg, które obciążone jest dużym ryzykiem wypadku. Modernizacji wymaga również przystanek PKS, którego odpadający tynk stanowi zagrożenia dla zdrowia korzystających z niego mieszkańców.

6. Wizja rozwoju wsi

6.1. Wizja i cele strategiczne

Na podstawie oceny mocnych i słabych stron miejscowości opracowano wizję oraz misję wsi, a także cele szczegółowe, których realizacja zapewni jej spójny rozwój przyczyniając się do wzrostu poziomu życia mieszkańców.

Wizja wsi

Zakrzów – dobrze skomunikowana z regionem, bezpieczna wieś, której infrastruktura pozwala zaspokoić podstawowe i wyższe potrzeby mieszkańców a przede wszystkim dzieci i młodzieży, w tym potrzebę rozwoju fizycznego, społecznego oraz kulturowego.

Misja

Zapewnienie warunków gwarantujących wysoką jakość życia w otoczeniu sprzyjającym rozwojowi fizycznemu i społeczno-kulturalnemu mieszkańców oraz integracji lokalnych grup społecznych.

Na podstawie wizji oraz misji wsi Zakrzów, można wskazać strategiczne cele, których realizacja będzie etapem pośrednim w dążeniu do zrealizowania wizji miejscowości. W ramach celów strategicznych można natomiast wskazać konkretne działania, których produkty będą przyczyniać się do realizacji ogólnej linii rozwoju miejscowości.

Cele strategiczne

Cel 1. Stworzenie podstaw dla rozwoju społeczno-kulturalnego oraz integracji społeczeństwa lokalnego poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej.

Infrastruktura społeczna jest podstawą integrowania się społeczeństwa. Jej rozbudowa z całą pewnością wpłynie na intensyfikację kontaktów pomiędzy mieszkańcami realizując zakładany cel, powodując jednocześnie wzrost przywiązania społeczności do miejscowości

oraz większą aktywność w życiu społecznym. Inwestycje przyczyniające się rozwojowi infrastruktury redukują konieczność opuszczania osiedla w celach rekreacyjnych, towarzyskich oraz obcowania z kulturą, a co za tym idzie, na zasadach sprzężenia zwrotnego, rozszerzenie oferty kulturalnej i rekreacyjnej samej wsi. Wpływa to pozytywnie na rozwój dzieci i młodzieży, ale również podnosi poziom życia ludności dorosłej poprzez uatrakcyjnienie możliwości spędzania wolnego czasu. Bogata oferta kulturalna i odpowiednia infrastruktura społeczna, zapewniająca rozwój lokalnej społeczności, może uchronić w przyszłości wieś przed odpływem ludności do miast.

Dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży szczególnie ważny jest ruch, stąd niezbędna jest budowa boisk przyczyniających się do sprawności fizycznej tej grupy, zdrowia jej członków oraz rekreacji, bowiem sport to również zabawa. Uwzględnienia wymagają również sprawy dzieci najmłodszych, a więc place zabaw z urządzeniami przystosowanymi dla różnych grup wiekowych.

Poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną, która stwarza możliwości rozwoju dla dzieci i młodzieży oraz wpływa na wzrost jakości życia mieszkańców i zwiększenie poziomu ich integracji, można uczynić wieś miejscem w pewnym sensie konkurencyjnym w stosunku do miasta.

DZIAŁANIA:

- Przebudowa pomieszczeń świetlicy w Zakrzowie,
- Budowa kompleksu boisk oraz placu zabaw,

Cel 2. Podniesienie ogólnych warunków życia mieszkańców w zakresie infrastruktury technicznej.

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej z pewnością zwiększy poziom życia mieszkańców wsi wpływając pozytywnie na fakt przywiązania do „małej ojczyzny”, ograniczając jednocześnie zagrożenie odpływem ludności do innych miejscowości, w tym szczególnie do miast.

DZIAŁANIA:

- Budowa kanalizacji sanitarnej,
- Uzupełnienie chodnika wzdłuż drogi przebiegającej przez wieś,
- Remont przystanku PKS,
- Rozbudowa oświetlenia ulicznego w Zakrzowie,
- Remont drogi.

Podsumowanie

Realizacja powyższych celów wpłynie na:

- wzrost standardu życia na terenie wsi – poprzez realizację przedsięwzięć zaspakajających wymienione potrzeby, mieszkańcy otrzymają miejsce spotkań (fakt ten jest sam w sobie bardzo dużym udogodnieniem dla mieszkańców) umożliwiające spędzanie wolnego czasu w sposób atrakcyjny, co zasadniczo wpłynie na ich poziom zadowolenia. Dzięki przebudowie świetlicy i doprowadzeniu jej pomieszczeń do użyteczności, a także zakupowi sprzętu i wyposażenia niezbędnego do prawidłowego jej funkcjonowania, mieszkańcy uzyskają możliwość organizacji zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży (dając im sposobność do zabawy, rozwoju zainteresowań i integracji) oraz spotkań dla dorosłych, w tym również zabaw tematycznych i imprez okolicznościowych, np. chrzcin, komunii, urodzin, itp. Rozwój infrastruktury technicznej także wpłynie na wzrost standardu życia mieszkańców;
- wzrost bezpieczeństwa dzieci poprzez zapewnienie im atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu w ciągu całego roku – wiosną i latem na boiskach sportowych i placu zabaw, jesienią i zimą w świetlicy - dodatkowe zajęcia umożliwiające rozwój zainteresowań;
- wzrost bezpieczeństwa mieszkańców wsi poprzez remont infrastruktury wzdłuż drogi przechodzącej przez Zakrzów, jak i samej nawierzchni jezdni. Poziom bezpieczeństwa wzrośnie zwłaszcza dzięki budowie chodników i oświetlenia;
- wzrost zadowolenia mieszkańców wsi, poprzez zapewnienie im dogodnych warunków życia w zakresie infrastruktury technicznej oraz społecznej;
- wzrost atrakcyjności wsi w oczach jej mieszkańców – realne efekty troski o potrzeby mieszkańców przyczynią się do zapobiegania migracji, która na terenach

wiejskich jest dość powszechnym zjawiskiem. Młodzi ludzie natomiast mając możliwość realizacji własnych potrzeb na terenie wsi, rzadziej będą się decydować na migrację do dużych miast;

- wzrost integracji ludności - w małych miejscowościach świetlica jest miejscem przeznaczonym do spędzania czasu wolnego, rekreacji, rozwijania zainteresowań u dzieci i młodzieży, a także integracji lokalnych społeczności. Wyremontowana i odpowiednio wyposażona świetlica będzie mogła pełnić szereg funkcji społecznych.

6.2. Odniesienia do lokalnych dokumentów strategicznych

Dla wsi Zakrzów dokumentami, które wyznaczają ramy rozwoju na poziomie powiatu oraz gminy są:

- Strategia Rozwoju Powiatu Oławskiego na lata 2006 – 2015,
- Strategia Rozwoju Gminy Oława na lata 2000 – 2015,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Oława na lata 2004 – 2006 z projekcją na lata 2007 – 2013.

Przedstawione powyżej cele strategiczne oraz zadania do realizacji w miejscowości Zakrzów pokrywają się z głównymi kierunkami rozwoju zarówno powiatu, jak i gminy. W oparciu o Strategię Rozwoju powiat oławski wyznacza sobie kilka kierunków rozwoju, w tym m.in.:

- Infrastruktura i środowisko – w tej kategorii mieszczą się działania zmierzające w kierunku poprawy jakości dróg, inwestycje w infrastrukturę drogową oraz w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną,
- Bezpieczeństwo egzystencji - Kryzys gospodarczy wyzwolił szereg negatywnych zjawisk patologicznych na obszarze powiatu, wymagających zwiększenia działań o charakterze ochronnym ze strony instytucji państwowych. Potrzeba zwiększenia bezpieczeństwa dotyczy zarówno sfery bezpośredniego zagrożenia dla życia, zdrowia i mienia, jak również potrzeby zwiększenia bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców powiatu.

Cele strategiczne, przyjęte zgodnie ze Strategią Rozwoju Gminy Oława, w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Oława, które są zbieżne z celami strategicznymi rozwoju wsi Zakrzów, są następujące:

- Budowa i rozbudowa infrastruktury technicznej dostosowanej do wymogów Unii Europejskiej – wieloletnie zapóźnienia inwestycyjne w dziedzinie infrastruktury technicznej w znaczący sposób obniżają poziom życia mieszkańców. W ramach tego celu wyznaczono szereg zadań do realizacji, w tym m. in.: budowę kanalizacji sanitarnej, budowę i modernizację kanalizacji deszczowej, budowę chodników i dróg oraz inwentaryzację stanu infrastruktury na terenie całej Gminy;
- Poprawa jakości życia mieszkańców, integracja społeczeństwa oraz wspieranie działalności kulturalnej i sportowej – bliskość Wrocławia jest niewątpliwie atutem i mocną stroną gminy. Może jednak stać się dużym zagrożeniem, gdy warunki życia mieszkańców i możliwości spędzania czasu wolnego będą w drastyczny sposób odbiegały od standardów życia w mieście. Aby temu zapobiec wyszczególniono zadania zmierzające do poprawy życia mieszkańców, integracji oraz wspierania działalności kulturalnej i sportowej. Są to m.in.: umożliwienie mieszkańcom wsi dostępu do mediów (woda, gaz, kanalizacja), zapewnienie bezpieczeństwa na drogach publicznych, aktywizacja społeczna środowisk wiejskich, rozwój bazy sportowo – rekreacyjnej;
- Ochrona środowiska. W ramach tego celu wyznaczono do realizacji m.in.: wdrożenie prawidłowej gospodarki ściekami zgodnie z opracowaną koncepcją

Postanowienia powyższych dokumentów znalazły swoje odzwierciedlenie w Planie Odnowy Miejscowości Zakrzów oraz w sformułowanych przez mieszkańców celach strategicznych i wizji rozwoju wsi.

7. Planowane przedsięwzięcia

7.1. Plan działań

W ramach konsultacji społecznych rada sołecka przeprowadziła szereg rozmów z mieszkańcami Zakrzowa, którzy zostali poproszeni o wskazanie zadań i inwestycji, jakie uważają za najważniejsze do przeprowadzenia w ciągu najbliższych lat.

W wyniku identyfikacji potrzeb sołectwa stworzona została następująca lista działań na lata 2013-2020:

→ **Przebudowa pomieszczeń świetlicy wiejskiej**

W ramach tego działania planuje się przebudowę świetlicy w celu zapewnienia pełnej funkcjonalności i maksymalnego wykorzystania przestrzeni lokalu. W ramach tych działań przebudowane zostaną węzły sanitarne (wydzielenie nowego miejsca i przestrzeni), zostanie wydzielone i odremontowane pomieszczenie gospodarcze wraz z zapleczem kuchennym oraz szatnia. Wykonany zostanie również podjazd dla osób niepełnosprawnych. Pomieszczenia świetlicy będą wymagały położenia nowych podłóg i posadzek, tynków na ścianach i suficie, malowania, wymiany stolarki okiennej i drzwiowej (w określonym zakresie). Przebudowa świetlicy wiązała się będzie również położeniem nowej instalacji grzewczej, wewnętrznej wodociągowej (wodociągi są doprowadzone do budynku) oraz remontem instalacji kanalizacyjnej (wymiana odpływów i zbiornika na szambo).

Inwestycja ta ma na celu zapewnienie miejsca spotkań mieszkańców oraz infrastruktury służącej do spędzania wolnego czasu. Przebudowa i modernizacja obiektu oraz jego odpowiednie wyposażenie da ludności lokalnej nowe możliwości rozwoju, pozwalając na: rozszerzenie oferty zajęć dodatkowych dla dzieci; organizację różnego rodzaju imprez okolicznościowych, tematycznych, a także wydarzeń kulturalnych, co z pewnością przyczyni się do zwiększenia integracji mieszkańców Zakrzowa i okolicznych miejscowości.

→ **Budowa kompleksu boisk sportowych i placu zabaw**

Działanie to jest odpowiedzią władz gminy na potrzeby zgłaszane przez mieszkańców

wsí w zakresie rozbudowy infrastruktury sportowej z uwzględnieniem najbardziej popularnych dyscyplin zespołowych, które szczególnie służą integracji społeczeństwa. Zgodnie z tym punktem harmonogramu postanawia się podjąć działania na rzecz budowy boiska do piłki nożnej, koszykówki oraz siatkówki. Stojąca na wysokim poziomie jakość infrastruktury ma zwiększyć możliwości rozwoju dzieci i młodzieży we wsi, zapewniając jednocześnie bezpieczeństwo podczas użytkowania oraz propagując zdrowy tryb życia.

Plac zabaw jest częścią infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, której przeznaczenie kierowane jest w stronę osób najmłodszych. Podkreśla się, iż ruch dla dzieci jest najlepszą formą rozwoju, dlatego potrzeba dobrze wyposażonego placu zabaw jest sprawą oczywistą. W ramach tego działania planuje się budowę placu oraz wyposażenie w sprzęty odpowiadające potrzebom dzieci w różnym wieku. Ważne jest aby powstała infrastruktura gwarantowała bezpieczeństwo użytkowania. Inwestycja ta jest wskazywana przez rodziców mieszkających we wsi jako priorytetowa.

→ Budowa kanalizacji sanitarnej

W ramach tego działania trwa budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy obsługiwanej przez oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną na obszarze lotniska w Stanowicach. Jest to duży, wieloetapowy projekt, który uwzględnia w swoich założeniach przyłączenie do sieci wsi Zakrzów. Inwestycja w tej części gminy zaplanowana jest na okres przypadający po roku 2016.

Działanie to przyczyni się do polepszenia warunków życia mieszkańców wsi, a tym samym wpłynie na komfort i poziom zadowolenia z życia w Zakrzowie.

→ Budowa kanalizacji deszczowej

Jest to wydatek, którego poniesienie w znacznym stopniu wpłynie na bezpieczeństwo użytkowników drogi, jak również bezpieczeństwo i komfort pieszych. Rozwój infrastrukturalny jest podstawą zaspokojenia potrzeb lokalnej ludności.

→ Budowa chodnika wzdłuż drogi przebiegającej przez wieś

Działanie w kwestii budowy chodnika wzdłuż drogi przebiegającej przez miejscowość jest zadaniem wykraczającym poza ramy działalności gminy. Inwestycjami związanymi z infrastrukturą transportową na szczeblu powiatowym zajmuje się Powiatowy Zarząd Drogowy w Oławie. Potrzeba uzupełnienia braków infrastrukturalnych w zakresie wskazanym przez mieszkańców zostanie skierowana do właściwej instytucji.

→ Remont przystanku PKS

Przystanek PKS jest częścią infrastruktury transportowej, z której codziennie korzysta większość mieszkańców wsi. Obecny stan budowli nie zachęca do korzystania z jego funkcji, obdrapana elewacja, miejscami odpadający tynk sprawiają, że wiata przystankowa nie w pełni spełnia swoją rolę. Jeżeli jej stan będzie się pogarszał to w bliskiej przyszłości może doprowadzić do sytuacji zagrożenia zdrowia jego użytkowników. Działanie to powinno polegać na gruntownej renowacji budowli, która zapewni jej pełną funkcjonalność i bezpieczeństwo użytkowania.

→ Rozbudowa oświetlenia ulicznego

Jest to wydatek niezbędny dla zwiększenia bezpieczeństwa pieszych i zmotoryzowanych. Obecna infrastruktura nie spełnia potrzeb mieszkańców z uwagi na jej wybrakowanie, szczególnie w miejscach, w których jej obecność jest wymagana (np. rozdroże jezdni w kierunku Marcinkowic i Kotowic). Działanie mające na celu uzupełnienie oświetlenia ulicznego jest wydatkiem niezbędnym.

7.2. Harmonogram działań

Wybrane przez mieszkańców działania realizowane będą w ramach środków samorządu Gminy oraz funduszy zewnętrznych. Podczas konsultacji społecznych mieszkańcy Zakrzowa wyszczególnili planowane zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia aktywizujące

społeczność lokalną. Wskazano planowane zadania w kolejności wynikającej z przyjętych priorytetów rozwoju miejscowości:

- Projekty o najwyższej wadze (inwestycje planowane na lata 2013-2018):
 - o Przebudowa pomieszczeń świetlicy wiejskiej w Zakrzowie;
 - o Budowa kompleksu boisk (do piłki nożnej, siatkówki i koszykówki) oraz placu zabaw;
- Projekty o niższym priorytecie (planowane na lata 2018-2020 oraz te, za których realizację nie jest odpowiedzialna Gmina Oława):
 - o Budowa kanalizacji sanitarnej;
 - o Budowa kanalizacji deszczowej;
 - o Budowa chodnika wzdłuż drogi przebiegającej przez miejscowość;
 - o Rozbudowa oświetlenia ulicznego;
 - o Remont przystanku PKS.

Tabelę zawierającą dane dotyczące terminu realizacji poszczególnych działań oraz wstępne kosztorysy zamieszczono poniżej.

Tabela 17. Harmonogram realizacji najważniejszych z punktu widzenia mieszkańców inwestycji infrastrukturalnych w miejscowości Zakrzów.

L.p.	Zadanie	Szacunkowy koszt [zł]	Źródło finansowania	Przybliżony termin realizacji [lata]
1.	Przebudowa pomieszczeń świetlicy wiejskiej w Zakrzowie	160 000	Budżet Gminy, PROW 2007-2013 Odnowa i Rozwój Wsi.	2013
2.	Budowa kompleksu boisk oraz placu zabaw	400 000	Budżet Gminy i/lub PROW 2014-2020, RPO Dolny Śląsk, Programy unijne w ramach kontraktowania po 2013 r.	Po 2014

Plan Odnowy Miejscowości Zakrzów

3.	Budowa kanalizacji deszczowej	3 000 000	Budżet Gminy i/lub PROW 2014-2020, RPO Dolny Śląsk, Programy unijne w ramach kontraktowania po 2013 r.	Po 2015; Realizacja w zakresie Powiatowego Zarządu Drogowego w Oławie
4.	Budowa kanalizacji sanitarnej	5 000 000	Budżet Gminy i/lub PROW 2014-2020, RPO Dolny Śląsk, Programy unijne w ramach kontraktowania po 2013 r.	Po 2016
5.	Budowa chodnika wzdłuż drogi przebiegającej przez wieś	1 000 000	Nieokreślony	Realizacja zadania uzależniona od Powiatowego Zarządu Drogowego w Oławie
6.	Remont przystanku PKS	20 000	Budżet Gminy i/lub PROW 2014-2020, RPO Dolny Śląsk, Programy unijne w ramach kontraktowania po 2013 r.	2019
7.	Rozbudowa oświetlenia ulicznego	350 000	Budżet Gminy i/lub PROW 2014-2020, RPO Dolny Śląsk, Programy unijne w ramach kontraktowania po 2013 r.	2020

Źródło: Gmina Oława.

8. Wdrażanie i monitorowanie Planu Odnowy Miejscowości

Wdrożenie Planu Odnowy Miejscowości Zakrzów musi zostać poprzedzone jego akceptacją przez mieszkańców miejscowości, w formie uchwały zebrania wiejskiego. W dalszej kolejności dokument zostanie poddany pod głosowanie Radzie Gminy, która zatwierdzając Plan Odnowy Miejscowości, wprowadzi go tym samym w życie.

Nad wdrożeniem planu czuwać będzie Sołtys, Rada Sołecka wsi Zakrzów oraz Wójt gminy Oława.

Tabela 18. Harmonogram realizacji najważniejszych z punktu widzenia mieszkańców inwestycji infrastrukturalnych w miejscowości Zakrzów.

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
1.	Przedstawienie Planu Odnowy Miejscowości Zakrzów na Zebraniu Wiejskim i Radzie Sołeckiej	Sołtys Miejscowości Zakrzów	Grudzień 2012 r.
2.	Przyjęcie Planu Odnowy Miejscowości Zakrzów	Rada sołecka wsi Zakrzów	Grudzień 2012 r.
3.	Zatwierdzenie Planu Odnowy Miejscowości Zakrzów	Rada Gminy Oława	Grudzień/styczeń 2012-2013 r.
4.	Opracowanie dokumentacji technicznej inwestycji wskazanych w Planie, w tym operacji kwalifikujących się do wsparcia ze środków PROW	Wójt Gminy Oława	2012/2013
5.	Realizacja zadań określonych w Planie Odnowy Miejscowości	Wójt Gminy Oława, Rada Sołecka i Sołtys Wsi Zakrzów	2013-2020

Źródło: Opracowanie własne Acquis Consulting.

Ze względu na dynamikę zmian społeczno-gospodarczych, możliwość wystąpienia zdarzeń niemożliwych do przewidzenia lub w innych uzasadnionych wypadkach, Plan Odnowy Miejscowości Zakrzów może zostać zmieniony lub uzupełniony w każdej jego części.

Każdy mieszkaniec Zakrzowa może poprzez radę sołecką złożyć wniosek w zakresie

zmian i uzupełnień w Planie Odnowy Miejscowości. Każdy taki wniosek musi zostać przyjęty uchwałą Zebrania Wiejskiego i zatwierdzony przez Radę Gminy.

Monitoring będzie polegał na zbieraniu informacji na temat przebiegu zaplanowanych w miejscowości inwestycji oraz ocenie ich prawidłowości oraz spójności z niniejszym planem. W miarę możliwości dokonywane będą okresowe zestawienia postępów we wdrażaniu postanowień Planu, poparte mierzalnymi wskaźnikami. W monitorowaniu będą brać udział te komórki organizacyjne Urzędu Gminy Oława, które zostaną zaangażowane we wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Zakrzów.

Po pozytywnej opinii lokalnej społeczności i uchwaleniu Planu, będzie on obowiązywał do roku 2020. Oceny wdrożenia Planu, zarówno okresowe, jak i końcową po upływie okresu obowiązywania, dokona Rada Sołecka Zakrzów.

Zamierzenia przedstawione w niniejszym Planie będą upowszechniane w gronie przyszłych beneficjentów, wykonawców i podmiotów odpowiedzialnych za wdrożenie Planu. Komunikacja opiera się na trzech narzędziach pozostających do dyspozycji Miejscowości i Gminy.

Plan Odnowy Miejscowości będzie udostępniony do wglądu osobom zainteresowanym w siedzibie Rady sołeckiej i Urzędzie Gminy Oława.

Drugim źródłem informacji będzie prasa lokalna i regionalna. To medium może zostać wykorzystane na etapie wyłaniania wykonawców do poszczególnych operacji w ramach planów inwestycyjnych przedstawionych w niniejszym dokumencie.

Lista przedsięwzięć inwestycyjnych zamieszczona w Planie pozwala także na identyfikację ewentualnych wykonawców/inwestorów, do których osoby odpowiedzialne za wdrażanie Planu będą mogły skierować akcje promocyjne i reklamę bezpośrednią, m.in. możliwość zaproszenia do negocjacji potencjalnych partnerów przy realizacji poszczególnych działań w ramach Planu Odnowy Miejscowości Zakrzów.

Wykaz tabel i rysunków

Spis rysunków

Rys. 1. Położenie gmina wiejskiej Oława w województwie dolnośląskim i powiecie oławskim.	7
Rys. 2. Mapa Gminy Oława.	8
Rys. 3. Położenie wsi Zakrzów	35
Rys. 4. Droga gminna przebiegająca przez wieś.....	39
Rys. 5. Świetlica wiejska w Zakrzowie.....	44
Rys. 6. Wnętrze świetlicy w Zakrzowie	45

Spis tabel

Tabela 1. Struktura wykorzystania użytków rolnych w Gminie Oława.....	9
Tabela 2. Dane demograficzne dla Gminy Oława w latach 2004 – 2011	11
Tabela 3. Prognoza liczby mieszkańców w powiecie oławskim w kolejnych latach (w tys.).	12
Tabela 4. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały w 2011 r.....	12
Tabela 5. Zestawienie danych o Gminie Oława w 2011 r. (stan na 31.12.2011).....	13
Tabela 6. Stan sieci wodociągowej na 2011 r.	22
Tabela 7. Rozwój sieci kanalizacyjnej w gminie Oława w latach 2007 – 2011	22
Tabela 8. Stan sieci wodociągowej na 2010 r.	23
Tabela 9. Biblioteki publiczne w Gminie Oława	27
Tabela 10. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w roku 2011.	30
Tabela 11. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według rodzajów działalności (2011 r.).....	30

Tabela 12. Bezrobocie na terenie Gminy Oława 2005-2011.	32
Tabela 13. Struktura gruntów wg typów w Gminie Oława w 2005 r.	33
Tabela 14. Zmiana liczby ludności w latach 2001-2011.....	36
Tabela 15. Mocne i słabe strony miejscowości.....	48
Tabela 16. Mocne i słabe strony miejscowości.....	49
Tabela 17. Harmonogram realizacji najważniejszych z punktu widzenia mieszkańców inwestycji infrastrukturalnych w miejscowości Zakrzów.....	62
Tabela 18. Harmonogram realizacji najważniejszych z punktu widzenia mieszkańców inwestycji infrastrukturalnych w miejscowości Zakrzów.....	64